

МАТАЙДЫН жакшы кабары

1

Иса Машаяктын ата-теги

¹ Ибраимдин тукумунан чыккан Дөөттүн тукуму Иса Машаяктын ата-теги:

² Ибраимден Исхак, Исхактан Жакып, Жакыптан Иуда жана анын ага-инилери, Иуданын Фамарь аттуу аялынан Фарес менен Зара, Фарестен Есром, Есромдон Арам, ⁴ Арамдан Аминадав, Аминадавтан Наассон, Наассондон Салмон, ⁵ Салмондун Рахав аттуу аялынан Воэс, Воэстин Руфь аттуу аялынан Иовид, Иовидден Иессей, Иессейден Дөөт падыша туулган.

Ал эми Дөөттүн Уриянын мурдагы аялынан Сулайман туулган. Сулаймандан Ровоам, Ровоамдан Авия, Авиядан Асаф, Асафтан Иосафат, Иософаттан Иорам, Иорамдан Озия туулган. ⁹ Ал эми Озиядан болсо Иоафам туулган. Иоафамдан Ахаз, Ахаздан Езекия, ¹⁰ Езекиядан Манассия, Манассиядан болсо Амос, Амостон Иоасия туулган.

¹¹ Израил эли Вавилонго зордук менен көчүрүлүп жаткан кезде Иосиядан Иехония жана анын ага-инилери туулушкан. ¹² Вавилонго көчүрүлө баштаган убактан кийин Иехониядан Салафиил, Салафиилден Зоровавель, ¹³ Зоровавельден Авиуд, Авиуддан Елиаким, Елиакимден Азор, ¹⁴ Азордон Садок, Садоктон Ахим, Ахимден Елиуд, ¹⁵ Елиуддан Елеазар, Елеазардан Матфан, Матфандан Жакып, ¹⁶ Жакыптан Жусуп туулган. Жусуп болсо Машаяк аталган Исаны төрөгөн Мариянын күйөөсү болот.

¹⁷ Ошентип, Ибраимден Дөөткө чейинки мезгилдин аралыгында он төрт муун, Дөөттөн Вавилонго көчүрүлгөн мезгилге чейин он төрт муун, Вавилонго көчүрүлгөндөн Машаяк төрөлгөнгө чейинки аралыкта он төрт муун өткөн.

Иса Машаяктын төрөлүшү

¹⁸ Ал эми Иса Машаяк мындайча дүйнөгө келген: Сөйкө салынып, Жусупка башы байланган ^{1:18} Исанын энеси Мария күйөөгө чыга электе эле Ыйык Рухтан кош бойлуу болгондугу аныкталды. ¹⁹ Болочок күйөөсү Жусуп адил адам болгондуктан Марияны эл алдында шерменде кылгысы келбей, жашырын башын бошотуп коюну чечти. ²⁰ Ушундай деп ойлоп жүргөндө Жараткан Эгенин периштеси түшүнө кирип, мындай деди:

— Жусуп, Дөөттүн уулу, колуктуң Марияны алгандан коркпо! Анткени боюндагы бала Ыйык Рухтан бүткөн. ²¹ Төрөгөндө балага Иса ^{1:21} деген ат коесуң, анткени ал өз элин күнөөлөрүнөн куткарат. ²² Мунун баары өз пайгамбары аркылуу айттырган Жараткан Эгенин сөзүнүн аткарылышы үчүн болду. ²³ Ал мындай деген эле: "Бир кыз кош бойлуу болуп, уул төрөйт, атын Емануил коюшат". (Аттын мааниси: Кудай биз менен.)

²⁴ Жусуп ушул түштөн кийин Жараткан Эгенин периштесинин буйруганы боюнча колуктусу Марияга үйлөндү. ²⁵ Бирок ал көз жарганга чейин аны менен жаткан жок. Аялы уул төрөгөндө, балага Иса деген ат койду.

^{1:18} Израилдиктердин салты боюнча кызга бир жыл мурда куда түшүп, сөйкө салышат.

^{1:21} Иса деген аттын мааниси 'куткаруучу'

Жылдыз саноочулардын Исага таазим кылуу үчүн келиши

¹ Иса Ирод падышанын тушунда Иудея аймагынын Бетлеем шаарчасында төрөлдү. Чыгыштан Иерусалимге келишкен акылмандар ^{2:1} :

— ² Жакында эле төрөлгөн иудей падышасы кайда болду экен? — деп адамдардан сурамжылашты, — биз күн чыгыштан анын жылдызын көрүп, ага таазим кылганы келдик.

³ Муну укканда Ирод падышанын тынчы кетти. Аны менен бирге бүткүл Иерусалим калкы да дүрбөлөңгө түштү. ⁴ Ирод Израилдин баш диний кызматчылары менен дин мугалимдеринин баарын чакырып алып:

— Машаяк кай жерде төрөлүшү керек эле? — деп талап кылды.

— ⁵ Иудеянын Бетлеем шаарында, — деп жооп беришти алар, — анткени бир пайгамбарга Кудай мындай деп жаздырып кеткен: "Иудея жери, Бетлеем, сен Иудеянын чоң шаарларынан эч нерсең менен кем эмессең, анткени Башкаруучу сенден чыгат. Ал менин элим — Израилдин чабаны болот".

⁷ Муну укканда Ирод жылдыз саноочуларды жашырын өзүнө чакырып алып, жылдыздын чыга турган мезгилин тактады.

— ⁸ Барып, баланын кайда экенин так билиңиздер! — деди ал жылдыз саноочуларды Бетлеемге жөнөтүп жатып, — мен да барып, таазим кылып келе алышым үчүн, тапканыңыздарда мага кабарлап коюңуздар.

⁹ Жылдыз саноочулар падышанын айтканын угушуп, жолго чыгышты. Аңгыча алар чыгыштан чыккан жылдызды көрүштү. Жылдыз бала жаткан жайдын үстүнө келип токтогонго чейин анын жетегинде жүрүп отурушту. ¹⁰ Жылдызды көргөн алар ушунчалык катуу сүйүнүп, кубанычы койнуна батпады. ¹¹ Үйгө киришкенде баланы жана анын энеси Марияны көрүштү. Чөк түшүп, балага таазим кылышты да, баштыктарын ачып, белектерди, алтынды жана жыпар жыттуу заттарды: ладан менен смирнаны тартуу кылышты. ¹² Андан соң келген жолунан башка жолго салып, өз өлкөлөрүнө кайтышты. Башка жолго салышканынын себеби: түш көрүп, Кудайдан "Иродко барбагыла" деген эскертүү алышкан эле.

Мисирге качуу

¹³ Алар кетишкенде, Жусуптун түшүнө Жараткан Эгенин периштеси кирип:

— Тур да бала менен энесин алып, Мисирге кач. Ирод баланы өлтүртмөкчү болуп, адамдарына издеткени жатат. Мен сага кайт демейинче ошол жакта бол! — деди.

¹⁴ Жусуп ордунан туруп, баланы жана анын энесин алып, түндө Мисирге кетип калды. ¹⁵ Ал жакта Ирод өлгөнгө чейин болду. Анткени Жараткан Эгенин: "Мен уулумду Мисирден чакырып алдым" деп, пайгамбарынан айттырган сөзү орундалышы керек болчу. Наристелердин кыргынга учурашы ¹⁶ Ирод алардын амалдуулук кылганын түшүнүп, кыжыры кайнап, каарданды. Жоокерлерин жиберип: "Бетлеемде жана анын тегерек чекесинде төрөлгөн эки жашка чейинки балдардын баарын кырып салгыла!" — деген буйрук берди. Эки жашка чейинки дегенинин себеби акылмандардан сурап, билип алган убакыттан улам эле. ¹⁷ Ушундайча Иеремия пайгамбар аркылуу айтылган пайгамбарчылык аткарылды. Ал мындай деген:

¹⁸ "Израилдин Рама аттуу шаарынан

Күйүтгүү бир кошок үнү угулат.

^{2:1} Астрологдор же жылдыз саноочулар. Бул адамдар падышалар алдында кызмат кылган өтө билимдүү адамдар болушкан.

Бул муңдуу үн балдарынан айрылган
Рахилдики, ал сооронбой буркурайт.
Анткени анын балдары бүт кырылган".

Мисирден кайтып келүү

¹⁹ Ирод өлгөн соң, Жараткан Эгенин периштеси Мисирдеги Жусуптун түшүнө кирип, мындай деди:

— ²⁰ Тур да баланы жана анын энесин алып, Израилге жөнө! Анткени баланы жок кылабыз дегендер өлүштү.

²¹ Жусуп бала менен анын энесин алды да Израилге келди. ²² Иудеяда Ироддун ордуна баласы Архелай падышалык кылып турганын угуп, ал жакка баргандан коркту. Түшүндө көргөн аяндагы эскертүүдөн улам Галилея аймагы жакка өтүп кетти.

²³ Галилеяга келип, Назарет аттуу шаарга жайгашты. Жусуп ушундай кылуусу менен пайгамбарлар аркылуу алдын ала айтылган сөздү аткарды. Анткени «Машаяк Назорей атка конот» деп пайгамбарлар алдын ала айтып кетишкен.

3

Жакыя пайгамбардын жарыясы

¹ Арадан бир топ убакыт өткөндө Жакыя пайгамбар Иудей чөлүнө келип:

— ² Күнөөлөрүңөрдөн бурулуп, Кудайга кайрылгыла! Анткени Асман падышачылыгы жакындап калды, — деп жар салды.

³ Бир кезде Исаия пайгамбар: «Жараткан Эгеге жол даярдагыла, анын жолдорун түз кылгыла! — деп чөлдө кыйкырган бир адам чыгат», — дегенде, ушул Жакыя тууралуу айткан болчу. ⁴ А Жакыя болсо төөнүн жүнүнөн токулган чапан кийип, белин булгаары кур менен бууп алчу. Жегени чегиртке менен жапайы аарынын балы. ⁵ Бүткүл Иерусалим калкы, Иудея аймагындагылар жана Иордан дарыясынын тегерек-четиндегилердин баары убап-чубап ага келип атты. ⁶ Күнөөлөрүн мойнуна алып, Жакыянын Иордан дарыясындагы чөмүлдүрүү расмисинен өтүп жатышты. ⁷ Алардын арасында чөмүлүү үчүн келген көптөгөн фарисейлер менен саддукейлер да бар эле. Жакыя аларды көргөндө мындай деди:

— Эй, жылан тукумдары! Келечектеги каардуу жазадан кантип качууну силерге ким көрсөттү эле? ⁸ Күнөөлөрдөн бурулуп, Кудайга кайрылганыңар чын болсо, аны ошого ылайык жашооңор менен далилдегиле! ⁹ Өзүңөрчө: «Биз Ибраимдин балдарыбыз» деп корстон болбогула! Айтып коёюн: керек болсо Кудай Ибраимге мына бул жаткан таштардан бала жасап бере алат. ¹⁰ Азыр дарактардын түбүндө балга даяр турат: ар бир жакшы жемиш бербегени кыйылат да отко ыргытылат. ¹¹ Мен күнөөлөрүнөн бурулуп, Кудайга кайрылгандарды сууга чөмүлтүп жүрөм, бирок мага караганда алда канча кудуретүү бирөө аркамдан келе жатат. Мен анын бут кийимин көтөрүп барып кийгизе турган кулу болууга да татыбайм. Ал силерди Ыйык Рухка жана отко чөмүлтөт. ¹² Ал өз кырманын тазалоо үчүн күрөгүн кармап даяр турат. Буудайын кампага жыйып, топонун өчпөс отко ыргытат.

Исанын сууга чөмүлдүрүү расмисинен өтүшү

¹³ Ушундан кийин Иса Галилеядан Иорданга Жакыянын чөмүлдүрүү расмисинен өтүү үчүн барды. ¹⁴ Жакыя ага каршы болуп:

— Чынында сууга чөмүлдүрүү расмисинен мени сен өткөрүшүң керек, бирок сенин мага келгениң кандай? — деди.

¹⁵ Иса ага мындай деп жооп берди:

— Эми жөн кой, адилеттүүлүктүн бардык талаптарын ушундайча аткарышыбыз керек болуп жатпайбы.

Ошондо Жакыя макул болду. ¹⁶ Чөмүлөрү менен Иса суудан чыкты. Капысынан асман ачылып, үстүнө көгүчкөн сыяктуу болуп түшүп келе жаткан Кудайдын Рухун көрдү. ¹⁷ Ошондой эле асмандан бир үн чыкты: "Бул менин сүйүктүү Уулум, мен ага ыраазымын".

4

Шайтандын Исаны азгырууга аракет кылышы

¹ Ушул окуядан соң иблистин сыноолорунан өткөрүү үчүн Кудайдын Руху Исаны чөлгө алып барды. ² Кырк күн кырк түн орозо кармаган Иса аягында ачка болгонун сизди.

³ Ошондо азыткы жанына келип:

— Эгерде сен Кудай Уулу болсоң, мынабу таштарга айтчы, нан болуп калсын, — деди.

Иса:

— ⁴ Ыйык жазмаларда жазылып турат: «Адам жалаң нан менен гана эмес, Кудайдын оозунан чыккан ар бир сөз менен да жашайт», — деди.

⁵ Ошондо иблис аны ыйык шаар Иерусалимге алып барып, ибадаткананын төбөсүнө койду да:

— ⁶ Кана, Кудай Уулу болсоң, өзүңдү төмөн таштап жиберчи, анткени ыйык жазмаларда: «Кудай өзүнүн периштелерине буйрук берет, алар сенин бутуңду ташка тийгизбей илип кетишет» деп жазылган эмеспи, — деди.

⁷ Иса:

— Ыйык Жазманын: "Кудай Эгенди сынаба!" деген да жери бар, — деп жооп берди.

⁸ Иблис Исага дагы келип, аны абдан бийик тоого алып чыгып, бул дүйнөнүн бардык мамлекеттери менен алардын байлыгын, атак-даңкын, шаң-салтанатын көрсөтүп:

— ⁹ Эгерде алдыма жыгылып, мага таазим кылсаң, ушунун баарын сага берем, — деди.

¹⁰ Иса ага мындай жооп берди:

— Жогол нары, Шайтан, «Бир гана Кудай Эгеңе табын, жалгыз ага кызмат кыл!» деп жазылып турбайбы!

¹¹ Иса ушундай дегенде иблис андан кетип калды жана периштелер келип, Исага кызмат кыла башташты.

Исанын Галилеядагы кызматынын башталышы

¹² Иса Жакыянын камалганын угуп, Галилея аймагына кетип калды. ¹³⁻¹⁴ Бирок Исаия пайгамбар аркылуу айтылган Кудайдын сөзү аткарылышы үчүн Назаретте калган жок, келери менен Завулон жана Неффалим урууларына караган Галилея көлүнүн жээгиндеги Капарнаум шаарында жашап калды. Исаия пайгамбар болсо мындай деген: ¹⁵ «Иордан дарыясынын боюнда, деңизге барчу жолдо жайгашкан, Галилея аймагынын бөтөн улуттагылар мекендеген бөлүгүндөгү Завулон менен Неффалим жери угуп ал!

¹⁶ Караңгыда жашаган эл улуу жарыкты көрдү, ажалдын көлөкөсүндө олтургандарга нур төгүлдү». ¹⁷ Ошол убактан тартып Иса:

— Күнөөлөрүнөрдөн бурулуп, Кудайга кайрылгыла, Асман падышачылыгы жакындап калды, — деп жар сала баштады.

Исанын алгачкы шакирттери

¹⁸ Галилея көлүнүн жээги менен басып бараткан Иса эки бир тууганды көрдү. Биринин аты Ысман (кийин Петр аталып кеткен), экинчисиники — Идрис. Алар көлгө тор салып жатышкан болчу, анткени алардын кесиби балыкчы эле. ¹⁹ Көрүп, аларга мындай деди:

— Мени ээрчигиле, мен силерди балык эмес, адам кармай турган кылам!

²⁰ Алар болсо ошол замат торлорун таштап, Исаны ээрчип жөнөштү. ²¹ Иса андан ары баратып, дагы башка эки бир тууганды: Жакып менен Жаканды көрдү. Алар атасы Зебедей менен бир кайыкта олтуруп алып, торлорун жамап жатышкан. Иса аларды өзүнө чакырды. ²² Алар ошол замат кайыкты да, андагы атасын да калтырып, Исаны ээрчип жөнөштү.

Исанын Галилеядагы таалими жана жасаган кереметтери

²³ Иса Галилея аймагын кыдырып, иудейлердин синагогаларында таалим берип, Кудайдын падышачылыгы тууралуу кубанычтуу кабарды жар салып, адамдарды ар кандай ооруу-сыркоолорунан айыктырып жүрдү. ²⁴ Ал тууралуу кабар бүткүл Сирия аймагына ^{4:24} тарап кетти. Эл ага ар кандай илдет-дартка чалдыккандарды, сыздап ооругандарды, жин тийгендерди, талмасы барларды, шал ооруу менен ооругандарды алып келди жана Иса аларды айыктырды. ²⁵ Ошондо Галилеядан, Декаполистен, Иерусалимден, Иудеядан жана Иордан дарыясынын ар жагынан көптөгөн адамдар анын аркасынан ээрчишти.

5

Исанын тоодогу таалими

¹ Иса аны ээрчиген калың элди көрүп, тоого чыкты. Жайгашып олтурганда шакирттери жанына барышты. ² Ошондо ал сөзүн баштады. Ал аларга мындай таалим берди:

— ³ Кудайга муктаж экендигин моюнга алгандар бактылуу, ^{5:3} анткени Асман падышачылыгы ошолордуку.

⁴ Кайгыргандар бактылуу, анткени Кудай аларды сооротот.

⁵ Жоош-момундар бактылуу, анткени жер алардын энчисине тиет.

⁶ Адилдикке ачка болуп, чындыкка чаңкагандар бактылуу, анткени Кудай аларды тоюндурат.

⁷ Кайрымдуулар бактылуу, анткени Кудай аларга кайрым кылат.

⁸ Дили тазалар бактылуу, анткени алар Кудайды көрүшөт.

⁹ Ынтымакка чакыргандар бактылуу, анткени Кудай аларды «балдарым» деп чакырат.

^{4:24} Сирия — Рим империясындагы Жер Ортолук Деңиздин чыгыш жээгинде жайгашкан бир катар аймактарды — азыркы Израил, Ливан, Сирия жана Түштүк Чыгыш Түркияны камтыган аймак

^{5:3} Байыркы грек тилинен сөзмө-сөз: рухта жакырлар бактылуу

¹⁰ Адилеттик үчүн куугунтук жегендер бактылуу,
анткени Асман падышачылыгы ошолордуку.

¹¹ Менин шакирттерим болгондугуңар үчүн сөгүп, куугунтукка алып, жамандап, ушакташа, силер бактылуусуңар. ¹² Кубанып, шаттангыла, анткени силердин чоң сыйлыгыңар асманда. Силерден мурда пайгамбарларды да ошондой кылышкан.

¹³ Силер — жердин тузусуңар. Эгер туз даамын жоготсо, кантип кайра калыбына келтиресиң? Ал эч нерсеге жарабай калат. Сыртка алып чыгып, тепсендиге ыргытып жибериш гана керек.

¹⁴ Силер дүйнөнүн жарыгысыңар. Тоо башында турган шаар жашына албайт.

¹⁵ Шамды жагып, анан идиш менен бастырып коюшпай, шамдалга коюшат жана ал үйдө отургандардын баарына жарыгын чачат. ¹⁶ Ошонун сыңарындай силер да адамдарга жарыгыңарды чачкыла, алар силердин жакшы иштериңерди көрүп, асмандагы Атаңарды даңкташсын.

Тоорат мыйзамынын аткарылышы

¹⁷ Мени Тоорат мыйзамын же пайгамбарлар жазмаларын жокко чыгарганы келди деп ойлобогула. Мен аларды жокко чыгаруу үчүн эмес, аткаруу үчүн келдим. ¹⁸ Силерге бир чындыкты айтып коеюн: Асман-жердин жашоосу бүтмөйүн, бардык нерселер аткарылмайын, Тоорат мыйзамынын тамгасы тургай, тамгасынын эң кичинекей сызыкчасы жок болуп кетпейт. ¹⁹ Ошондуктан кимде-ким Кудайдын ушул эң "кичинекей" осуяттарынын бирин жокко чыгарса жана адамдарга ал күчүн жоготту деп окутса, ал Асман падышачылыгында кичинекей деген атка конот. Ал эми осуяттарды аткарып, башкаларды да ошого үйрөткөн адам Асман падышачылыгында улуу атыгат. ²⁰ Анткени, силерге айтып коеюн, эгерде фарисейлер менен дин мугалимдеринин такыбаалыгынан силердики ашып түшпөсө, анда Асман падышачылыгына кирбейсиңер.

Ачууну кармай билүү тууралуу таалим

²¹ Байыркыларга: «КИШИ ӨЛТҮРБӨГҮЛӨ, КИМ КИШИ ӨЛТҮРСӨ СОТ АЛДЫНДА АЙЫПТАЛАТ!» деп айтылган сөздү силер билесиңер. ²² А мен силерге айтам: Кимде ким боордошуна ачууланса, ал сот алдында айыпталат. Ким боордошуна: «Сен көндөйсүң!» ^{5:22} десе, ал жогорку кеңештин сотуна тартылат. Ал эми ким: «Сен наадансың!» десе, ал тозок отуна татыктуу. ²³ Ошондуктан Кудайга курмандык чала турган жайга тартуу алып келип, анан ошерден боордошундун сага бир нерседен нааразы болуп калганын эстесең, ²⁴ анда тартуунду курмандык чалчу жайдын жанына калтыр да, барып, боордошуң менен элдеш. Анан кайра келип, тартуунду Кудайга бер. ²⁵ Жоолашкан адамың менен тез жараш, жолдо келатканыңда эле көңүлүн тап, антпесең ал сени соттун колуна тапшырат. А сот болсо кызматчысына өткөрүп берип, түрмөгө каматат. ²⁶ Сага чындыкты айтып коеюн: акыркы тыйыныңды бермейинче түрмөдөн чыкпайсың.

Никени таза күтүү тууралуу

²⁷ «Ойноштук кылба!» деп айтылган сөздү силер билесиңер. ²⁸ А мен силерге айтам: кимде ким башка бирөөнүн аялын арам ой менен карап койсо, ал оюнда аны менен ойноштук кылып койду. ²⁹ Эгерде сени оң көзүң күнөөгө тартып атса, аны оюп сал да ыргытып жибер, анткени бүт денең менен тозокко түшүп калганыңдан көрө бир мүчөңдөн айрылганың артык эмеспи. ³⁰ Эгерде оң колуң күнөөгө тартып атса, кыя чап да өзүңдөн

^{5:22} Грек тилинде "Боордошуна "рака" деп айтсаы" деп берилген. Рака деген сөз жек көрүү, кемсинтүү катары айтылган сөз.

алыс ыргыт, анткени бүт денең тозокко түшкөндөн көрө бир мүчөндөн ажыраганың жакшы эмеспи.

Ажырашуу маселеси

³¹ Мурда: «Кимде ким аялын коё берсе, ага талак кат жазып берсин!» деп айтылган.
³² А мен силерге айтам: эгерде кимде-ким аялы менен ажырашып жатса жана ажырашуусунун себеби аялынын ойноштук ^{5:32} кылып койгонунан болбосо, анда ал аялын ойноштукка түртөт. А кимде ким ажырашкан аялга үйлөнсө, анда ал ойноштук кылат.

Ант тууралуу

³³ Ошондой эле силер байыркыларга карата айтылган мындай деген да сөздү уккансыңар: «Ант-убадаңды бузба! Жараткан Эгеңдин алдында берген анттарыңды аткар!» ³⁴ А мен силерге айтам: эч кандай ант берип, карганбагыла! «Мына, асман турат!» дебегиле, анткени асман Кудайдын тактысы. «Жер урсун!» дебегиле, анткени жер Кудайдын бут койгучу. Иерусалимди оозанып карганбагыла, анткени Иерусалим улуу Падыша — Кудайдын шаары. ³⁶ Башыңар менен да анттанбагыла, анткени андагы бир тал чачты ак же кара кылууга да кудуретиңер жетпейт. ³⁷ Бирок жообуңар түз болсун: же ооба, же жок дегиле, а мындан ашыкчасы — кытмыр шайтандан.

Кек сактабоо тууралуу таалим

³⁸ Силер: «Көзгө көз, тишке тиш!» деп айтылганын да уккансыңар. ³⁹ А мен силерге айтам: жамандыкка каршы чыкпа, оң жаагыңа чапканга сол жаагыңды тос.
⁴⁰ Көйнөгүңдү талашып, соттошкусун келгенге чапаныңды чечип бер.
⁴¹ Сени өзү менен бир чакырым басып барууга мажбурлаган менен эки чакырым бар.
⁴² Сураганга бер, сенден карыз алгысы келгенге арканды салба.

Душмандарды жакшы көрүү тууралуу таалим

⁴³ Силер: «Башкаларды сүй да, душманыңды жек көр!» деп айтылган сөздү уккансыңар. ⁴⁴ А мен силерге айтам: душмандарыңарды сүйгүлө, силерди куугунтуктагандар үчүн сыйынгыла. ⁴⁵ Ошондо асмандагы Атаңардын уулдары болосуңар. Анткени анын күнү жамандарга да, жакшыларга да бирдей тийип, жамгыры адилдерге да адил эместерге да бирдей төгүлөт. ⁴⁶ өзүңөрдү сүйгөндөрдү гана сүйсөңөр, силерге кандай сыйлык берилмек эле? Салыкчылар деле өздөрүн сүйгөндөрдү сүйүшөт эмеспи. ⁴⁷ Боордошторуңарга гана сый көрсөтсөңөр, эмне өзгөчө иш кылган болосуңар? Бутпарастар деле ушундай кылышат эмеспи? ⁴⁸ Силер асмандагы Атаңардай жеткилең болгула.

6

Кайрымдуулук тууралуу таалим

¹ Эл алдында такыбаасыңандан сак болгула. Эмесе силерге асмандагы Атаңардан сыйлык болбойт. ² Ошондуктан кайыр-садака бергениңерди жар салып, сурнай тартпагыла. Адамдардын алдында даңкын чыгарыш үчүн эки жүздүүлөр синагогалар менен көчөлөрдө ушундай кылышат. Силер алардай болбогула. Силерге чындыкты айтып коеюн: алар мындай кылуусу менен эмитен эле сыйлыктарын толук алып бүтүштү. ³⁻⁴ А

5:32 грекче «порней» деген сөз жыныстык жактан күнөө кылууну билдирет. Бул күнөөлөрдүн толук тизмесин Муса пайгамбардын 3-китебинин 18:6-23 саптарынан окусаңыз болот.

сен кайыр берсең жашырын бер. Оң колундун бергенин сол колун билбесин. Ошондо жашырын нерселерди көрүп туруучу Кудай Атаң сага сыйлыгыңды берет.

Сыйынуу тууралуу таалим

⁵ Сыйынганыңарда эки жүздүүлөрдөй болбогула; анткени алар элге көрүнүш үчүн синагогаларда, жолдордун кесилиштеринде туруп алып сыйынганды жакшы көрүшөт. Чын айтам: алар сыйлыктарын алып бүтүштү. ⁶ Сен болсо сыйынганыңда төркү үйүнө кир да, эшигинди жаап алып, жашырын жердеги Атаң сыйын, ошондо жашырын жерден сени көрүп турган Атаң сага сыйлыгыңды берет. ⁷ Сыйынганыңарда бутпарастарга окшоп, маанисиз сөздөрдү кайталап, маңыздана бербегиле. Алар узак сыйынсак Кудай бизди угат деп ойлошот. ⁸ Ал эми силер алар сыяктуу болбогула, анткени Атаңар эмнеге муктаж экениңерди андан сурай элегиңерде эле билет. ⁹ Силер мындайча сыйынгыла:

«Асмандагы Атабыз.

Сенин ыйык атың урматталсын,

¹⁰ Сенин падышачылыгың келсин,

Асмандагыдай эле жерде да

баары сенин эркиндегидей болсун.

¹¹ Күнүмдүк наныбызды күн сайын берегөр,

¹² Бизге карыз болгондордун карыздарын кечиргенибиздей,

сен да биздин карыздарыбызды кечир.

¹³ Бизди азгырыкка кирип кетүүдөн сакта, жамандыктан куткар».

¹⁴ Эгер силер башкалардын каталарын кечирсеңер, анда силердикин да асмандагы Атаңар кечирет. ¹⁵ Эгер силер башкалардыкын кечирбесеңер, анда Атаңар да силердин каталарыңарды кечирбейт.

Орозо тутуу тууралуу таалим

¹⁶ Орозо тутканыңарда эки жүздүүлөрдөй болуп кабагыңарды бүркөбөгүлө. Алар орозо тутуп жатканын элге көрсөтүү үчүн өңдөрүн бузуп, түрүн өзгөртүшөт. Силерге чындыкты айтып коеюн: алар өз сыйлыктарын эмитен эле алып алышты. ¹⁷ А силер болсо адамдардын алдында эмес, Атаңардын алдында орозо тутуп жатканыңарды көрсөтүү үчүн бети-башыңарды жууп, таранып-сыланып алгыла. Ошондо жашырын нерселерди көрүүчү Атаңар силерге сыйлыгыңарды берет.

Асмандагы байлыктар тууралуу таалим

¹⁹ Байлыгыңарды жерге жыйбагыла. Жерде же күбө жеп кетет, же дат басып калат, же уурулар дубалыңды тешип, уурдап кетишет. ²⁰ Андан көрө байлыгыңарды асманга жыйгыла. Ал жактан күбө да жей албайт, дат да баспайт, уурулар да дубалды тешип, уурдап кете алышпайт. ²¹ Анткени байлыгың каерде болсо, эси-дартың да ошерде болот.

²² Адамдын көзү — анын чырагы. Ошондуктан көзүң таза болсо, тулку-боюңа жарыгы тиет. ²³ Көзүң жаман болсо, бүт дене-боюң караңгыда калат. Демек, эгер сендеги жарык караңгыга айланып калган болсо, анда акыбалың абдан оор!

Байлык жана Кудай

²⁴ Эч бир кул эки кожоюнга бирдей кызмат кыла албайт. Алардын бирин сыйлайт да, экинчисин жек көрөт же бирине жагынат да экинчисине үстүртөн мамиле кылат.

²⁵ Ошондуктан силерге айтам: эмне жеп, эмне ичээр экенбиз деп жаныңар үчүн түйшүк тартпагыла. Ошондой эле эмне кийээр экенбиз деп кара жанды карч урбагыла. Анткени

жаныңар тамактан, денеңер кийимден кымбат. ²⁶ Чымчыктарды карагылачы, алар эгин экпейт да орбойт, кампаларга да чогултпайт. Аларды асмандагы Атаңар багып жатат. А силердин алардан айырманыңар алда канча чоң эмеспи? ²⁷ Кимиңер түйшүк тартып, өмүрүң бир азга гана узарта алат? ²⁸ Ошондой эле эмнеге кийим-кечектин камын жеп, түйшүктөнөсүңөр? Кызгалдактардын өсүп турганын карагылачы, эмгек да кылышпайт, ийик да ийришпейт. ²⁹ А бирок мен силерге айтып коёюн: Сулайман падыша да атагы алыска тарап, байлыгы ашып-ташып турганда алардын эч бириндей кийинген эмес. ³⁰ Эгерде бүгүн өсүп, эртең мешке ыргытыла турган чөптү Кудай ушундай кийинтсе, силерди андан артык кийинтпейт бекен, эй ишеними аздар. ³¹ "Эмне жейт болдук экен? Эмне ичээр болдук экен? Эмнени кийээр экенбиз?" деп түйшүктөнбөгүлө. ³² Бутпарастардын эси-дарты ушуларда. А силердин асмандагы Атаңар булардын баарына муктаж экениңерди билет. ³³ Силер баарынан мурда Кудайдын падышачылыгы менен адилеттигине умтулгула, анан жанагылардын баарына ал жеткизет. ³⁴ Ошондуктан эртеңки күн үчүн түйшүк тартпагыла, анткени эртеңки күн өзү үчүн эртең түйшүк тартат, эртеңки күндүн кыйынчылыгы өзүнө жетет.

7

Өзгөлөрдү соттобогула!

¹ Өзгөлөрдү соттобогула, ошондо өзүңөр да соттолбойсуңар. ² Анткени өзгөлөрдү кандай соттосок, өзүбүз да ошондой соттолобуз. Өзгөлөргө колдонгон өлчөмүңөр өзүңөргө колдонулат. ³ Эмнеге өз көзүңдөгү дөңгөчтү байкабай боордошундун көзүңдөгү чамындыны көрөсүң? ⁴ Өз көзүңдө дөңгөч турса, боордошуңа: «Кел, көзүңдөгү чамындыны алып коёюн», — деп кантип айтасың? ⁵ Эй эки жүздүү, адегенде өзүңдүн көзүңдөгү дөңгөчтү алып ташта, анан боордошундун көзүңдөгү чамындыны кантип алышты көрөсүң.

⁶ Ыйык нерселериңди иттерге бербегиле, асыл берметтеринерди чочколордун алдына таштабагыла; чочколор аларыңарды тепсеп таштайт, иттер кайрылып келип, өзүңөрдү каап алат.

Сурагыла, издегиле, тыкылдаткыла

⁷ Сурагыла, ошондо силерге берилет, издегиле, ошондо табасыңар, тыкылдаткыла, ошондо силерге эшиктер ачылат. ⁸ Анткени сураган алат, издеген табат, тыкылдатканга эшик ачылат. ⁹ Араңарда баласы нан сураса таш бергендер барбы? ¹⁰ Балык сураса жыланды кармата салганчы? ¹¹ Ошондуктан силер табиятыңардан начар болуп туруп, балдарыңарга жакшы нерселерди бере алсаңар, анда асмандагы Атаңар муктаждыктарың айтып ага кайрылгандарга силерден бетер берет.

¹² Ошентип, бардыгында, өзүңөргө өзгөлөрдүн кандай мамиле кылса экен деп күтсөңөр, өзүңөр да өзгөлөргө ошондой мамиле кылгыла. Тоорат менен Пайгамбарлардын жазмаларынын мааниси ушунда.

Өмүр дарбазасы тар

¹³ Тар дарбазадан киргиле, анткени тозоктогу азапка алып баруучу жол менен дарбаза кенен жана ал жолдо бараткандар көп. ¹⁴ Өмүргө алып баруучу дарбаза менен жол ушунчалык тар жана ал жолду тапкандар аз.

Дарак жана анын жемиши

¹⁵ Жалган пайгамбарлардан сак болгула. Алар кой терисин жамынып келген ач карышкырлар. ¹⁶ Аларды кылган иштеринин жемиштеринен ажыратып тааныйсыңар. Тикенектен жүзүм, шашырдан инжир теришпейт. ¹⁷ Ошондой эле жакшы өсүмдүктүн жемиши да жакшы, жаман өсүмдүктүн жемиши да жаман болот. ¹⁸ Жакшы өсүмдүк жаман жемиш бербейт, ал эми жаман өсүмдүк жакшы жемиш бербейт. ¹⁹ Жакшы жемиш бербеген өсүмдүк чабылат да отко ыргытылат. ²⁰ Ошондуктан жалган пайгамбарларды кылган иштеринен таанып-билесинер.

Мен силерди тааныбайм

²¹ Мени «Теңир, Теңир» дегендердин баары эле Асман падышачылыгына кире бербейт. Асмандагы Атамдын эркин аткаргандар гана киришет. ²² Кыяматтагы сот күнү көп адамдар мага: «Теңир! Теңир! Сенин атыңды жарыя кылып, пайгамбарчылык кылбадык беле? Сенин атың менен жин-шайтандарды кубалабадык беле? Сенин атың менен ажайып-кереметтерди жасабадык беле?» — дешет. ²³ Ошондо мен аларга мындай дейм: «Силер мага чоочунсунар, көзүмө көрүнбөй жоголгула, ыймансыз бейбаштар!»

Эки куруучу

²⁴ Ошондуктан менин ушул сөздөрүмдү угуп, аны аткаргандар үйүн ташка курган акылдуу адамга окшош болот. ²⁵ Жаан нөшөрлөп, дарыялар ташкындап, алай-дүлөй бороон болуп, жанагы үйдү каптаганда, ал кыйраган жок, анткени таштын үстүнө курулган. ²⁶ Ал эми менин ушул сөздөрүмдү угуп, аткарбагандар үйүн кумга курган акылсыз адамга окшош болот. ²⁷ Жаан нөшөрлөп, дарыялар ташкындап, алай-дүлөй бороон болуп, жанагы үйдү каптаганда, ал кыйрап калды. Кыйраганда да катуу кыйрады.

Бийлиги бар Инсан

²⁸ Иса сөзүн аяктаганда, эл анын таалимине таңданды. ²⁹ Анткени Иса алардын дин мугалимдериндей эмес, бийлиги бар инсандай таалим берди.

8

Пес оорулуунун айыктырылышы

¹ Иса тоодон түшүп келгенде, көп эл анын артынан ээрчиди. ² Аңгыча денесин жара баскан ^{8:2} бир адам жакын келип, таазим этип, мындай деди:

— Эгер кааласаңыз, мени айыктыра аласыз.

³ Иса ага колун тийгизди да:

— Каалайм, айык! — деди.

Ошол замат ал пес оорусунан айыгып кетти. ⁴ Ошондо Иса ага айтты:

— Эч кимге айтпа, бирок өзүңдү диний кызматкерге көргөзүп, аларга күбөлүк катары Муса дайындаган тартууларды алып бар.

Жүзбашынын кызматчысынын айыгышы

⁵ Иса Капарнаумга киргенде ага жүзбашы басып келди да:

⁶ — Таксыр, кызматчым үйдө шал болуп, катуу азап чегип жатат, — деген өтүнүч менен кайрылды. ⁷ Ошондо Иса ага:

— Мен барып, айыктырайын, — деди.

^{8:2} Абдан жугуштуу илдет. Грек тилинде бул сөз пес, ала оорусун да билдирет.

⁸ Бирок жүзбашы:

— Таксыр, сиз менин босогомду атташыңызга татыктуу эмесмин, бирок бир ооз сөз айтсаңыз эле айыгып кетет. ⁹ Мен да бийлик астындагы адаммын, өзүмдүн кол алдымда да жоокерлерим бар. Бар деген жагыма барып, кел деген жагыма келишет. Мына бул кулума да эмне кыл десем кылат, — деп жооп берди.

¹⁰ Муну укканда Иса таң калып, жанындагыларга айтты:

— Чынын айтам: мен Израилден мындай ишенимди жолуктурган эмесмин.

¹¹ Силерге айтып коеюн: туш тараптан келген көптөгөн адамдар Асман падышачылыгында Ибраим, Исхак жана Жакып менен бирге той дасторконун тегеректеп, жамбаштап жатышат. ¹² Падышачылыктын тургуну болуу үчүн тандалган эл тыштагы капкараңгы тунгуюкка ыргытылат. Ал жакка ыргыталгандар оор азаптан өкүрүп, тиштерин кычыратышат. ¹³ Анан Иса жүзбашыга:

— Бара бер, кандай ишенген болсоң, ишенимиң ошондой ишке ашсын, — деди.

Ушул саатта бала айыгып кеткен эле.

Исанын көптөгөн адамдарды айыктырышы

¹⁴ Иса Петирдин үйүнө келип, анын кайненеси ысытма менен ооруп, төшөктө жатканын көрдү. ¹⁵ Иса аялдын колун кармаганда дароо ысыгы кайтып, аял айыгып кетти. Ордунан туруп, Исаны коноктой баштады.

¹⁶ Кеч киргенде Исага көптөгөн жин тийип ооругандарды алып келишти. Иса алардагы жин-шайтандарды сөзүнүн кудурети менен кууп чыкты жана илдеттеринен айыктырды.

¹⁷ Илгери Иса пайгамбар аркылуу мындай деп айтылган: «Ал бизди алсыздыктарыбызды өзүнө алды жана оорууларыбызды көтөрүп кетти». Иса аларды айыктырганы менен ушул пайгамбардык сөздү аткарды.

Исаны ээрчип, шакирт болгусу келгендер тууралуу

¹⁸ Айланасындагы элди көрүп, Иса көлдүн аркы өйүзүнө өтүүнү буюрду. ¹⁹ Ошондо бир дин мугалими басып келип:

— Устат, кайда бара турган болсоң да артыңдан калбайм, — деди.

²⁰ Иса ага:

— Түлкүлөрдүн ийини бар, чымчыктардын уясы бар. Көктөн келген Адамдын болсо бир аз жамбаштап жатып, эс аларга жайы жок, — деп жооп берди.

²¹ Дагы бир шакирти Исага:

— Таксыр, атам каза болуп калды эле, аны көмүп келейин да анан сизди ээрчийин. Ушуга уруксаат этиңиз, — деди.

²² Иса ага:

— Сен артыман түш. Өлүктөр өз өлүктөрүн өздөрү койсун, — деди.

Исанын бороон—чапкынды токтотушу

²³ Исаны ээрчип, шакирттери да кайыкка түшүштү. ²⁴ Аңгыча деңиз катуу толкундап, кайыктын кырынан суу аша баштады. Иса болсо уктап жатты. ²⁵ Шакирттери жанына келип:

— Устат! Куткар! Кыйрап калдык! — деп аны ойготушту.

²⁶ Ошондо Иса аларга:

— Эмне мынчалык коркоксуңар, ишеними аздар! — деди да бороон-чапкындын токтошу үчүн буйрук берди.

Ошол замат айлана тыптынч болуп, мемирей түштү. ²⁷ Бул окуяны көргөндөр аң-таң болушуп:

— Бороон-чапкынга да бийлиги жүргөн бул кандай адам? — дешти.

Исанын жин ооруулуу эки кишини айыктырышы.

²⁸ Көлдүн ар жагындагы Гадара жерине сүзүп барышканда жин ооруулуу эки киши үңкүрлөрдөгү мүрзөлөрдөн чыга калышып, Исанын алдынан тосушту. Алар ушунчалык кутуруп кетишкендиктен ал жол менен эч ким өтө алчу эмес. ²⁹ Аңгыча алар кыйкырып жиберешти:

— Эй Кудай Уулу, биз менен сенин кандай ишиң бар!? Бизди күн мурунтан эле кыйнаганы келдиңби?

³⁰ Арыраакта болсо бир чоң бада чочко жайылып жүргөн. ³¹ Арам рухтар Исадан:

— Эгер бизди кубаласаң, чочкордун бадасына жибер, — деп өтүнүштү.

— ³² Баргыла! — деди Иса.

Жиндер адамдардан чыгып, чочколорго кетишти. Ошол замат чочколор бадасы менен жардан деңизге боюн таштап, сууга чөгүп өлүштү. ³³ Чочко кайтаргандар болсо качып жөнөштү да шаарга келип, болгон ишти баарына жар салып, жин оорулуулардын кантип айыкканын айтышты. ³⁴ Ошондо бүткүл шаар эли Исаны утурлай чыгып, ага жолукканда: «Биздин жерибизден кетип калчы», — деп жалбарышты.

9

Исанын шал болгон адамды айыктырышы

¹ Иса кайыкка түшүп, кайрадан көлдүн берки өйүзүндөгү өз шаарына келди. ² Аңгыча адамдар шал болуп ооруган бир баланы төшөгү менен көтөрүп, алдынан тосуп чыгышты. Иса алардын ишенимин көрүп:

— Кайрат кыл, балам, күнөөлөрүң кечирилди! — деди.

³ Ошондо кээ бир дин мугалимдери:

— Бул Кудайга акарат келтирип атат! — деп күңкүлдөштү.

⁴ Иса алардын оюн билип:

— Силердин ичиңердеги ойлоруңар жаман. ⁵ Кайсынысы оңой: «Күнөөлөрүң кечирилди!» дегенби же: «Ордунан тур да бас!» дегенби? ⁶ Көктөн келген Адамдын жер бетинде күнөөлөрдү кечире турган бийлиги бар экенин билип алгыла! — деди.

Анан шалга карап:

— Тур да, төшөгүңдү көтөрүп, үйүңө жөнө! — деди.

⁷ Бала ордунан туруп, үйүңө жөнөдү. ⁸ Чогулгандарды Кудайдын коркунучу басып, адамдарга ушундай бийликти берген Кудайды даңкташты.

Салыкчы Матайдын шакирттикке тандалышы

⁹ Иса андан ары баратып, салык жыйноочу жерде олтурган Матай аттуу кишини көрүп калды. Ага:

— Мени ээрчигин! — деди.

Матай ордунан турду да Исаны ээрчип жөнөдү.

¹⁰ Ошол күнү кечинде, Иса бир үйдө, дасторкондун жанында жамбаштап жатты. Көптөгөн салыкчылар жана күнөөкөр делинип четке кагылгандар да ошол үйгө келип, Иса менен анын шакирттеринин катарынан орун алышты. ¹¹ Муну көргөн фарисейлер Исанын шакирттерине:

— Эмне үчүн силердин устатыңар салыкчылар жана күнөөкөрлөр менен чогуу бир дасторкондон тамактанып жатат? — дешти.

¹² Иса муну угуп, аларга айтты:

— Дарыгер дени сактарга эмес, оорулууларга керек. ¹³ Баргыла, Кудай өзүнүн Ыйык Жазмасында: «Адамдардын мага курмандык чалышын эмес, бири-бирине боорукер болушун каалайм» дегенин түшүнүп алгыла. Мен такыбааларды эмес, күнөөкөрлөрдү чакыруу үчүн келдим.

Орозо тутуу маселеси

¹⁴ Ушул окуядан соң Исага Жакыянын шакирттери келип, суроо беришти:

— Эмне үчүн биз да, фарисейлер да тез-тез орозо тутабыз, ал эми сенин шакирттерин такыр орозо тутушпайт?

¹⁵ Иса аларга мындай жооп берди:

— Үйлөнүп жаткан жигит араларында турганда тойго чакырылгандар кантип кайгырмак эле? Бирок, араларынан жигит алына турган күндөр келет, алар ороzonу ошондо тутушат. ¹⁶ Жаңы кездемеден эски кийимге жамаачы жамабайт. Антпесе жаңы жамаачы эски кийимди айрып, жыртыгы мурдагыдан бетер аңырайып калат. ¹⁷ Жаңы шарапты эски чаначка куюшпайт. Антпесе чаначтар айрылып, шарабы агып кетет да чаначтар иштен чыгат. Жаңы шарапты жаңы чаначка куюшат, ошондо чанач да, шарап да аман калат.

Рим кызматчысынын кызынын тирилтилиши жана оорулуунун айыктырылышы

¹⁸ Иса аларга ушуларды айтып жатканда, жергиликтүү башкаруучулардын бири келди да, таазим кылып:

— Кызым каза болуп калды. Бирок сен келип, колуңду тийгизсең эле тирилип кеткени турат, — деди.

¹⁹ Иса ордуна туруп, анын артынан жөнөдү. Шакирттери да ага кошулду. ²⁰ Ангыча он эки жыл бою кан акканы токтобой ооруган бир аял Исанын арка жагынан басып келип, анын чапанынын этегине колун тийгизди. ²¹ «Чапанына эле колум тийсе, бул ооруумдан айыгам!» — деди аял өзүнчө. ²² Иса болсо артына кайрылып, аны көрдү да:

— Кайрат кыл, кызым, ишенимиң сени куткарды, — деди.

Ошол сааттан баштап аял оорусунан кутулду. ²³ Иса башкаруучунун үйүнө келгенде муңканган чоор үнүн угуп, ызы-чуу болуп жаткан элди көрдү. ²⁴ Анан аларга:

— Чыккыла биерден! Кыз өлгөн жок, жөн гана уктап жатат! — деди.

Ошондо Исаны шылдыңдап күлүштү. ²⁵ Чогулгандарды үйдөн сыртка кууп чыгышканда Иса үйгө кирди да, кызды колунан алды. Кыз ордуна турду. ²⁶ Бул окуя тууралуу күбүр-шыбыр бүтүндөй аймакка тарады.

Эки сокурдун айыгышы

²⁷ Иса андан ары баратканда эки сокур киши артынан түшүп:

— Дөөттүн уулу, бизге ырайым кыла гөр! — деп кыйкырышты.

²⁸ Иса үйгө киргенде сокурлар анын жанына келишти. Иса аларга:

— Силерди айыктыра аларыма ишенесиңерби? — деди.

Алар:

— Ооба, ишенебиз, таксыр, — деп жооп кайтарышты.

²⁹ Ошондо Иса алардын көздөрүнө колун тийгизип туруп:

— Ишенгениңердей болсун, — деди.

Ошондо тигилердин көздөрү ачылып, көрө башташты. ³⁰ Анан Иса катуу эскертип: — Абайлагыла, бул окуя тууралуу эч ким билбесин! — деди.

³¹ Алар болсо үйдөн чыгары менен ошол аймактагылардын баарына Иса тууралуу айтып киришти.

Дудуктун айыгышы

³² Айыккан сокурлар сыртка чыгышканда, кимдир бирөөлөр Исага жин оорулуу бир дудук кишини алып келишти. ³³ Иса жинди кууп чыкканда дудук сүйлөп кирди. Эл:

— Эч качан мындай укмуш Израилде болгон эмес! — деп таңданышты. ³⁴ Ал эми фарисейлер:

— Андагы жиндерди кубалаган күч — шайтандардын башчысынан, — дешти.

Чабансыз калган койлор

³⁵ Иса көптөгөн шаар-кыштактарды кыдырып, иудейлердин синагогаларында таалим берип, Падышачылыктын Жакшы кабарын жарыялап, адамдардын ар кандай оорууларын жана алсыздыктарын айыктырып жүрдү. ³⁶ Көптөгөн адамдарды көрүп, боору ооруду, анткени алар жардам бере турган эч ким жок, сулап калган чабансыз койлордой болчу.

³⁷ Ошондо шакирттерине:

— Түшүм мол, бирок жыйнаганга кол аз. Ошондуктан өзүнүн эгин талаасына жумушчуларды жиберсин үчүн түшүм Ээсине жалбаргыла, — деди.

10

Исанын он эки шакирттин элчи кылып дайындашы

¹ Иса он эки шакирттин чакырып алып, аларга ар кандай жин-шайтандарды кууп чыга турган бийлик, ар кандай ооруулар менен алсыздыктарды айыктыра турган кудурет берди.

² Булар Исанын он эки элчиси эле. Алардын аттары мындай:

Биринчиси — Петир деп да аталган Ысман,

— Петирдин иниси Идрис,

— Зебедейдин уулу Жакып,

— Жакыптын иниси Жакан,

— ³ Филип,

— Бартоломай,

— Тамас,

— Салыкчы Матай,

— Алпейдин уулу Жакып,

— Фаддей,

— ⁴ Улутчул Ысман,

— ошондой эле Исаны анын душмандарына кармап берген Жүйүт Искарот.

Он эки элчинин милдети

⁵ Ушул он эки кишини Иса жөнөтүп жатып, мындай буйрук берди:

— Башка улуттагылардын жерине барбагыла жана самариялыктардын шаарына кирбегиле. ⁶ Анын ордуна адашкан койлордой болгон Израил элине баргыла.

⁷ Барганыңарда: «Кудай өзү силерге бийлик кыла турган убакка абдан аз калды!» — деп жар салгыла. ⁸ Оорулууларды айыктыргыла, өлгөндөрдү тирилткиле, пес оорулууларды сакайткыла, жиндерди кубалагыла. Бекер алдыңар, бекер бергиле. ⁹ Алтын, күмүш, жез

теңге да жаныңарга салбагыла. ¹⁰ Жолго баштык да, ашыкча көйнөк да, бут кийим да, таяк да албагыла. Анткени иштегендин тиштегенге акысы бар. ¹¹ Кайсы шаарга же айылга кирбегиле, силерди кабыл алууга даяр адамдын барын аныктагыла, анан ал жактан кеткиче ошол адамдыкынан башканыкына көчпөгүлө. ¹² Босогону аттаарыңарда: «Тынчтык болсун!» ^{10:12} дегиле. ¹³ Үйдө чындап эле кабыл алууга даяр адам бар болсо, саламыңар алик алынсын, эгер болбосо өзүңөргө кайтып келсин. ¹⁴ Ал эми силерди кабыл албай, айткан сөзүңөргө кулак салышпаса, анда ал шаарга же айылга наалат катары бутуңардын чаңын күбүгүлө ^{10:14} да кетип калгыла. ¹⁵ Чынын айтам, кыяматтагы сот күнүндө ал шаарга караганда Содом жана Гоморра шаарларына жеңилирээк жаза колдонулат.

Келечекте боло турган куугунтуктар

¹⁶ Мен силерди койлорду карышкырлардын арасына жибергендей жиберип жатам. Ошондуктан жыландай акылдуу болгула, көгүчкөндөй аруу болгула. ¹⁷ Адамдардан абайлагыла, алар силерди соттордун колуна тапшырып, синагогалардын ичинде камчы менен сабатышат. ¹⁸ Мага ишенгениңер үчүн өкүмдарлар менен падышалардын алдына алып барышат. Алардын алдында мен жөнүндө күбөлүк берип, элдерге мен жөнүндө айтып бересиңер. ¹⁹ Ошондо кандайча жана эмне жөнүндө айтабыз деп алдын ала кам жебегиле. Эмне дээриңерди ошол саатта Кудай оозуңарга сала берет. ²⁰ Анткени силер эмес, силер аркылуу Атаңардын Руху сүйлөйт. ²¹ Бир туугандар бири-бирине чыккынчылык кылып, бири-бирин өлүмгө салып беришет. Атасы баласына кыянаттык кылып, балдары ата-энелерине кол кайрып, аларды өлүмгө салып беришет. ²² Менин атым үчүн баардыгына жек көрүндү болосуңар. Ким аягына чейин чыдап көтөрсө, кутулат. ²³ Бир шаардан зордук көрсөтүшсө, башка шаарга качкыла. Силерге чындыкты айтып жатам: силер Израилдин шаарларын кыдырып чыккыча Адам Уулу келип калат. ²⁴ Шакирт устатынан, кул ээсинен өйдө эмес. ²⁵ Шакирт устатындай, кул ээсиндей боло алса, ошол жетиштүү. Үй ээсин Баалзабул ^{10:25} деп атап жатышса, үйүндөгүлөрүн соо коймок беле. ²⁶ Ошондуктан алардан коркпогула, анткени ачыкка чыкпаган купуя сыр, билинбей кала турган жашырын нерсе жок. ²⁷ Силерге караңгыда сүйлөгөнүмдү жарыкта айткыла. Кулагыңарга шыбырап айтканымды, үйдүн төбөсүнө чыгып алып, жарыялагыла. ²⁸ Силерди өлтүрүп коюш колунан келе тургандардан коркпогула. Алар жаныңарды өлтүрө албайт. Андан көрө жаныңарды да, денеңерди да кууратып, тозокко салууга кудурети бар Кудайдан корккула. ²⁹ Эки чымчык бир эле тыйынга сатылат, туурабы? Эгерде Кудай Атаңардын эрки болбосо алардын бири да топ этип жерге кулабайт. ³⁰ А силердин болсо башыңардагы чачыңар да эсептелүү. ³¹ Ошондуктан коркпогула, силер чымчыктардан алда канча кымбатсыңар.

Исаны кабыл алуу жана андан баш тартуу

³² Ким мени эл алдында ачык тааныса, мен да аны асмандагы Атамдын алдында ачык тааныйм. ³³ Мени эл алдында четке какканды мен да асмандагы Атамдын алдында четке кагам.

Иса бул дүйнөгө рухий «кылыч» алып келди

^{10:12} Түп нускадагы грек сөзү арабча "салам алейкум", кыргызча "үйүңөрдө тынчтык болсун" дегенди билдирет.

^{10:14} Түп нускадагы грек сөзү арабча "салам алейкум", кыргызча "үйүңөрдө тынчтык болсун" дегенди билдирет.

^{10:25} Грекчесиндеги "Баалзабул" деген сөз шайтандын бир аталышын билдирет.

³⁴ Мени жер бетине тынчтык алып келди деп ойлобогула! ³⁵ Мен тынчтык эмес, уулду атасынан, кызды энесинен, келинди кайненесинен ажырата турган кылыч алып келдим. ³⁶ Адам баласынын душмандары — өз үйүндөгүлөрү. ³⁷ Атасын же энесин менден артык сүйгөн адам мага татыктуу эмес. Баласын же кызын менден артык сүйгөн адам мага татыктуу эмес. ³⁸ Ошондой эле өзүнүн айкаш жыгачын көтөрбөстөн мени ээрчиген адам да мага татыксыз. ³⁹ Жанын аяган адам, кайра андан айрылат, ал эми ким мен үчүн жанынан айрылса, ал аны кайрадан табат.

Чыныгы сыйлык

⁴⁰ Ким силерди кабыл алса, ал мени кабыл алат, ал эми ким мени кабыл алса мени Жибергенди кабыл алат. ⁴¹ Пайгамбарды пайгамбар катары кабыл алган адам, пайгамбарга бериле турган сыйлыкты алат. Кудайдын каалоосундай жашаган адамды Кудайдын каалоосу менен жашаган адам катары кабыл алган адам, Кудайдын каалоосундай жашаган адамга бериле турган сыйлыкты алат. ⁴² Шакирттеримдин эң кичинесин менин шакиртим катары кабыл алып, бир чыны муздак суу берсе, анда, силерге чын айтам, ал адам тиешелүү сыйлыгын сөзсүз алат.

11

Жакыянын суроосу

¹ Иса он эки шакиртинге насаат-буйруктарын айтып бүтүп, ал жерден кетти да Галилеянын шаарларына таалим берип, Жакшы Кабарды жар салууга жөнөдү. ² Ал эми Жакыя болсо Машаяктын кылган иштери тууралуу түрмөдө отурган жеринен кабардар болду. Ошондо ал шакирттерин Исага жиберип:

— ³ Келүүгө тийиш болгон сенсиңби же... башканы күтүшүбүз керекпи? — деп сурагаты.

⁴ Иса:

— Уккан-көргөнүңөрдү Яхьяга айтып бергиле: ⁵ сокурлардын көздөрү көрүп, баса албай калгандар басып, пес оорулуулар айыгып, дүлөйлөр угуп, өлүктөр кайра тирилип, жакырларга Жакшы Кабар таратылып жатат. ⁶ Менин ким экенимен шектенбегендер бактылуу, — деп жооп берди.

Машаяктын Жакыя тууралуу айтканы

⁷ Жакыянын жиберген адамдары кетип калганда, Иса элге Яхья тууралуу айта баштады:

— Ээн талаага эмнени көргөнү бардыңар эле? Шамал термелткен камыштыбы?

⁸ Айткылачы, деги эмнени көрөлү деп бардыңар эле? Адеми кийим кийген адамдыбы? Адеми кийимчендер ал жакта эмес, тигине, алар падыша сарайларда. ⁹ Анда эмнени көргөнү бардыңар? Пайгамбардыбы? Ооба! Силерге айтып коеюн: ал пайгамбардан да улуу. ¹⁰ Ыйык китепте мындай деп жазылган жер бар: «Мына, сенин алдыңан кабарчымды жиберемин, ал сенин басаар жолунду даярдап берет». Бул Яхья тууралуу айтылган сөз.

¹¹ Силерге бир чындыкты айтып коёюн: энеден туулгандардан Яхья чөмүлдүрүүчүдөн улуусу болгон эмес, бирок Асман падышачылыгындагы эң кичинекей деп эсептелген киши да андан улуу. ¹² Яхья чөмүлдүрүүчүнүн күндөрүнөн тартып азыркы кезге чейин Асман падышачылыгына күч колдонушууда жана күчтүүлөр аны тартып алышууда. ¹³ Анткени Муса жана башка пайгамбарлардын китептери да Яхьяга чейин пайгамбарчылык кылып келишкен. ¹⁴ Эгер мага ишенип, сөзүмдү кабыл алгыңар келсе,

анда Яхья — бул келүүгө тийиш болгон Илиястын өзү. ¹⁵ Кимдин кулагы бар болсо, айткандарымды аңдап алсын!

Исанын замандаштары

¹⁶⁻¹⁷ Азыркы замандын адамдарын кимге окшотсом? Базарда олтуруп алып бири-бирине: «Силерге чоор тартсак, эмнеге бийлебейсиңер, кошок айтсак, эмнеге боздоп ыйлабайсыңар?!» — деген жаш балдарга окшош. ¹⁸ Ичип-жебеген Яхья келди эле: «буга жин тийиптир» дешти. ¹⁹ Ичип-жеген көктөн түшкөн Адам келди эле: «бул тойбос, шарап дегенде жантагынан жата калган неме экен, салыкчылар менен күнөөкөрлөрдүн досу экен» дешти. Кудайдын акылмандыгы ушинтип эле өзүнүн натыйжалары аркылуу ырасталып калат.

Машаякка ишенбей койгон шаарлар

²⁰ Ошондо Иса өз кереметтерин баарынан көбүрөөк көрсөткөн шаарларды уруша баштады. Анткени алар күнөөлөрүнөн баш тартып, Кудайга кайрылышпады:

— ²¹ Шоруң куруйт сенин, эй, Хоразин, шоруң куруйт сенин, эй, Бетсаида! Эгер силерде жасалган укмуштар Тир менен Сидондо жасалган болсо, алар эбак катуу кийим кийип, күлгө олтуруп, ^{11:21} күнөөлөрүнөн баш тартып, Кудайга кайрылышмак. ²² А бирок силерге айтып коеюн: кыяматтагы сот күнүндө силерге караганда Тир менен Сидонго жеңилерээк болот. ²³ А сен, Капарнаум, текеберденип, төбөм менен көккө жетем деп ойлойсуңбу? Жок, Кудай сени көрдүн түбүнө житире чабат. Анткени эгерде сенде жасалган укмуштар Содомдо да жасалган болсо, анда ал бүгүнкү күндө бар болмок.

²⁴ Бирок мен силерге айтып коеюн: кыяматтагы сот күнүндө силерге караганда Содомго жеңилерээк болот.

Жашоодон чарчап-чаалыккандарга сүйүнчү

²⁵ Ошол убакта Иса мындай деди:

— Сага рахмат, о Ата, асман-жердин Ээси, анткени сен муну акылмандар менен аалымдардан жашырып, жаш баладай жөнөкөйлөргө ачып бердиң. ²⁶ Ооба, Ата, анткени ушундай болушун сен кааладың. ²⁷ Мага бардыгы Атамдан берилген. Уулун Атасынан башка эч ким терең билбейт, ал эми Атасын Уулу жана Уулу кимге ачып бергиси келгенден башка эч ким терең билбейт. ²⁸ Оор мээнеттин каамытынан башы чыкпай, түйшүк жүгүн көтөрүп жүрүп, чарчап-чаалыккандар, баарыңар мага келгиле! Мен силерди эс алдырам. ²⁹ Менин каамытымды кийип, менден таалим алгыла, анткени мен жоош-момунун жана жөнөкөймүн. Ошондо жаныңарга жай табасыңар. ³⁰ Анткени менин каамытым жакшы, жүгүм жеңил.

12

Ишемби маселеси

¹ Ошол күндөрдүн биринде Исага эгин талаасын аралап өтүүгө туура келди. Жанындагы шакирттери ачка болуп, буудайдын башын жулуп жей башташты. ² Муну фарисейлер көрүп калышып Исага:

— Карачы, шакирттериң ишемби күнү тыюу салынган ишти кылып жатышат! — дешти. ³ Иса мындай жооп берди:

^{11:21} Катуу кийим кийип, күлгө олтуруу — бул күнөөдөн баш тартып, тобо кылгандыкты билдирет

— Дөөт жанындагы адамдар менен бирге ач калышканда эмне кылганын окуган жок белеңер? ⁴ Кудай үйүнө кирип, Жараткан Эгебизге тартуу катары коюлган нанды алып чыгып, жанындагылар менен бирге жеген. Кудайдын мыйзамы боюнча ал нандарды жегенге Дөөттүн да, анын жанындагылардын да эч акысы жок болчу. Аларды жешке жалаң гана диний кызматчылардын акысы болгон. ⁵ Диний кызматчылар ибадатканада ишемби күндүн эс алуу мыйзамын бузуп коюшса да айыпсыз экендиги тууралуу Кудайдын мыйзамынан окуган эмес белеңер? ⁶ Силерге айтып коеюн: бул жерде ибадатканадан да улуу бирөө турат. ⁷ Эгерде силер Кудайдын: «курмандыкты эмес, боорукердикти каалайм!» деген сөзүнүн маанисин түшүнгөн болсоңор, анда айыпсыз адамдарды соттобос элеңер. ⁸ Анткени Көктөн келген Адам ишембинин да Эгедери.

Колу сенек болгон адам

⁹ Иса ал жактан кетип, иудейлердин синагогасына келди. ¹⁰ Синагогада колу сенек бир адам бар эле. Ошол жерде тургандардан бирөөлөр Исадан кынтык таап, айыпка жыгуу максатында:

— Кудайдын мыйзамы боюнча ишемби күндөрү адамды айыктырууга болобу? — деп сурашты.

¹¹ Иса:

— Араңардан кимиңер жалгыз кою болуп, анысы ишембиде чуңкурга түшүп калса, аны кармап, алып чыкпай таштап коёт? — деди. ¹² Адам баласы койдон канчалык өйдө эмеспи! Демек, ишемби күнү жакшылык кылса болот, — деди.

¹³ Андан соң колу сенек адамга кайрылып:

— Колунду сунчу! — деди.

Тигил адам колун сунары менен айыгып, ооруган колу соо колундай болуп калды.

¹⁴ Сыртка чыгып кетишкен фарисейлер болсо өз ара Исаны кантип өлтүрүш керектигин акылдашты.

Кудай тандаган кызматчылар

¹⁵ Иса болсо алардын бул ниетин билип, ал жактан кетип калды. Исанын аркасынан көп эл ээрчиди. Иса алардын баарын айыктырып, ¹⁶ адамдарга өзү жөнүндө жарыя кылууга тыюу салды. ¹⁷ Кудайдын Исаия пайгамбар аркылуу айткан сөзү аткарылышы үчүн ушундай болду:

¹⁸ «Бул менин тандап алган Кулум,
Жаным ыраазы болгон Сүйүктүүм.

Мен аны өз Рухума толтурам,
Ал башка элдерге өкүмүмдү жарыя кылат.

¹⁹ Талашпайт да кыйкырбайт,
Көчөдө кыйкырып жатканын эч ким укпайт.

²⁰ Менин өкүмүмдү аягына жеткирмейин,
Бүктөлгөн камышты сындырбайт,

Быкшыган шамды өчүрбөйт.

²¹ Ага бардык улуттар үмүттөрүн артышат».

Иса жана Баалзабул ^{12:21}

[Исаны көптөгөн эл ээрчиди.] ²² Аңгыча жин ооруусуна чалдыккан бир сокур дудукту

^{12:21} Грекчесиндеги «Баалзабул» деген сөз Шайтандын дагы бир аталышын билдирет.

Исанын алдына алып келишти. Иса аны айыктырды. Сокур дудук сүйлөп, көзү көрүп калды.

²³ Элдин баары таң калып:

— Бул Дөөттүн урпагынан чыккан Куткаруучу эмеспи? — дей башташты.

²⁴ Муну угуп калган фарисейлер:

— Бул жиндерди жин-шайтандардын башчысы Иблистин ^{12:24} күчү менен кубалап жатат. Башкача болушу мүмкүн эмес! — дешти.

²⁵ Алардын оюн билген Иса мындай деди:

— Ичинен ыркы кеткен ар падышачылык ээн чөлгө айланат, өз ара ынтымагы кеткен шаар же үй-бүлө аман калбайт. ²⁶ Эгерде шайтан шайтанды кубалап жатса, демек, ал өз ичинен бөлүнүп-жарылып, өзүнө-өзү каршы чыкканы. Анан анын падышачылыгы кантип аман калмак эле? ²⁷ Эгер мен Иблистин күчү менен жин-шайтандарды кубалап жаткан болсом, анда өзүңдүн шакирттеринер кимдин күчү менен кубалап жүрөт? Ушул себептен шакирттеринердин кылган иштери силерге калыс болсун. ²⁸ А эгер мен жин-шайтандарды Кудайдын Руху менен кубалап жаткан болсом, анда, демек, силерге Кудай өз Падышачылыгын орното турган мезгил келип жетти. ²⁹ Алдуу адамды байлабай туруп, анын үйүнө даап кирип, үй-мүлкүн ким тоноп кете алат? А эгер таңып салса, анда үйүн тоноп кете алат. ³⁰ Ким мени менен бирге болбосо, мага каршы. Ким мени менен бирге жыйнабаса, чачат. ³¹ Ошондуктан силерге айтып коёюн: күнөөлөр менен жаман сөздөрдүн баары кечирилет, а бирок кимде ким Ыйык Рухка акарат айтса, кечирилбейт. ³² Кимде ким Көктөн келген Адамга каршы сөз айтса кечирилет, а бирок Ыйык Рухка каршы сүйлөгөн адам бул дүйнөдө да, тиги дүйнөдө да кечирилбейт.

Дарак жана анын мөмөлөрү

³³ Даракты жакшы баксаңар, мөмөсү да жакшы болот, жаман баксаңар, мөмөсү да жаман болот. Анткени дарактын кандай экени мөмөсүнөн билинет.

³⁴ Эй, жылан тукумдары! Өзүңөр жаман болуп туруп, кантип жакшы сөз сүйлөй алмак элеңер? Анткени адамдын дили эмнеге толуп-ташыса ошол тилине чыгат. ³⁵ Жакшы адам дилиндеги жакшы кампасынан жакшылыкты алып чыгат, жаман адам жаман кампасынан жамандыкты алып чыгат.

³⁶ Силерге айтып коеюн: адамдар оозунан чыккан ар бир куру сөзү үчүн кыяматтагы сот күнү Кудай алдында жооп беришет. ³⁷ Анткени айткан сөзүң боюнча акталасың жана соттолосуң.

Өзгөчө бир укмуш көргүсү келген ишенбестер

³⁸ Ошондо дин мугалимдери менен фарисейлердин кээ бири Исага:

— Устат, сиздин бизге бир кереметтүү жышаан көрсөтүшүңүздү каалайбыз, — дешти.

³⁹ Иса мындай жооп берди:

— Жаман жана күнөөкөр муундун эңсегени — укмуштуу жышаан. Бирок Жунус пайгамбар көргөндөн башка укмуштуу жышаан ага көрсөтүлбөйт. ⁴⁰ Жунус деңиз жырткычынын курсагында үч күн, үч түн болгон сыяктуу Көктөн түшкөн Адам да жер түбүндө үч күн үч түн болот. ⁴¹ Ниневиялыктар ^{12:41} кыяматта ушул муун менен бирге

^{12:24} Бул жердеги жана 27-сүйлөмдөгү "Иблис" деген сөздүн ордунда грекчесинде "Баалзабул" деп турат. Баалзабул шайтандын дагы бир аталышы.

^{12:41} Шаардын аталышы

кайра тирилтилет да аны айыпка жыгат, анткени ал эл Жунустун сөзүнөн күнөөлөрүн моюнга алып, тобо келтиришкен. Ал эми бул жерде болсо Жунустан улуу Бирөө турат.⁴² Түштүктөн^{12:42} келген ханыша бул муунга каршы турат да, аны айыптайт, анткени ал Сулаймандын акылмандыгын угуп кетүү үчүн жердин четинен келген. Ал эми бул жерде болсо Сулаймандан улуу Бирөө турат.

Кайта келген жиндер

⁴³ Жин адамдан чыккан соң, жанына тынчтык издеп, какшыган чөлдөрдү кыдырып-кыдырып, таппайт. ⁴⁴ Анан: «Кой, чыккан үйүмө кайра барайын» деп кайра келет да анын шыпырылып, жыйналып бош турганын көрөт. ⁴⁵ Кайра барып, өзүнөн өткөн жети жинди ээрчиге келет да, алиги адамга кирип, жашай башташат. Ошондо жанагы адамдын кийинки абалы мурункусуна жаман болот. Азыркы жаман замандын адамдары менен так ошондой болот.

Исанын энеси жана бир туугандары

⁴⁶ Иса чогулгандарга сүйлөп жаткан. Ангыча энеси жана бир туугандары келип, аны менен сүйлөшөлү деп сыртта күтүп турушту. ⁴⁷ Ошондо кимдир бирөө:

— Сени менен сүйлөшкүсү келип, энең жана бир туугандарың сыртта турушат, — деди.

⁴⁸ Иса ушул сөздү айтканга карап:

— Менин энем ким, бир туугандарым кимдер? — деди.

⁴⁹ Анан колун шакирттери тарапка сунуп:

— Менин энем жана бир туугандарым мына. ⁵⁰ Ким менин асмандагы Атамдын эркин аткарса, менин ага-иним да, эже-карындашым да, энем да ошол, — деди.

13

Дыйкан жана Кудай

¹ Ушундан соң Иса үйдөн чыгып, көл тарапка басты. Жээкке жетип, жайгашып олтурду да таалим берүүгө камданды. ² Калың эл чогулгандыктан кайыкка түшүүгө туура келди. Эл жарданып, жээкте карап турду. ³ Иса көп нерселерди ибаратташтырып^{13:3} айтты. ^{13:3b} Ал мындай деди:

— Бир дыйкан эгин себүү үчүн талаага чыгат. ⁴ Сепкен үрөндөрдүн кээ бири талаадагы жалгыз аяк жолдун боюна түшөт. Чымчыктар учуп келип, аларды чокулап, жеп кетишет. ⁵ Кээ бири бир аз гана топурагы бар, таштак жерге түшүп, кыртышы терең болбогондуктан тез эле өсүп чыгат. ⁶ Бирок күн чыкканда күйүп, тамыры жоктугунан куурап калышат. ⁷ Кээ бирлери тикенектин тамырлаган жерге түшүп, өсүп чыккан тикенектин астында басылып калат. ⁸ Кээ бирлери болсо жакшы жерге түшүп, жемиш беришет: кээси жүз эселеп, кээси алтымыш эселеп, кээси отуз эселеп. ⁹ Кулагы барлар айтканымдын маанисин угуп алышсын.

Ибараттын чечмелениши

^{12:42} Бул жер түштүк Арабия болушу мүмкүн.

^{13:3} Ибарат: терең ойдуу маанисин түшүндүрүү үчүн келтирилген кыскача аңгеме. Эгер жаныбарларды мисал кыла турган болсок, анда тамсил деп аталат.

^{13:3b} [Притча на киргизском языке делится на два вида: 1) ибарат, 2) тамсил. Используемое нынешними церквами слово «үлгүлүү аңгеме» не является общепринятым в киргизской литературе]

¹⁰ Шакирттер Исага келип:

— Эмне үчүн аларга ибаратташтырып айтып жатасың? — деп сурашты.

¹¹ Иса мындай жооп берди:

— Анткени Асман падышачылыгынын сырларын таанып-билүү жөндөмдүүлүгүн Кудай силерге берген. Аларга болсо берген эмес. ¹² Кимде Кудайдын сырлары тууралуу түшүнүк бар болсо, Кудай ага дагы берет жана анда эмне керек болсо баары болот. Ал эми кимде түшүнүк жок болсо, анда бар болгонун да Кудай тартып алат. ¹³ Ушул себептүү мен аларга «көздөрү бар болсо да көрүшпөйт, кулактары бар болсо да угушпайт» деп ибарат менен сүйлөп жатам. ¹⁴ Ошондуктан Исаия пайгамбардын айткандары аткарылат. Ал мындай деген:

«Кулагыңар бар болгон менен эч качан түшүнбөй угасыңар,
Көзүңөр бар болгон менен эч качан кабыл албай карайсыңар.

¹⁵ Анткени бул элдин дилин дат басып,

Кулагы оорлошуп,

Көзү тунарып калган.

Антпесе көзү көрмөк,

Кулагы укмак,

Көкүрөгү менен сезмек,

Мага кайтып келишмек.

Анан мен аларды айыктырмакмын».

¹⁶ А силер бактылуусуңар, анткени силердин көзүңөр көрүп, кулагыңар уга алат.

¹⁷ Мен силерге чындыкты айтып коёюн: азыркы силер көрүп жана угуп жаткан окуяларды көптөгөн пайгамбарлар менен адилдер көргүсү, уккусу келген, бирок буга жетишпеди.

Дыйкан тууралуу ибараттын мааниси

¹⁸ Ошондуктан силер дыйкан тууралуу ибараттын маанисин угуп алгыла:

¹⁹ Кудайдын падышачылыгы тууралуу сөздү угуп, бирок маанисин түшүнбөгөнгө шайтан келет да анын жандүйнөсүнө түшкөн Кудайдын сөзүн уурдап кетет. Жол боюна түшкөн уруктун мааниси ушуну билдирет. ²⁰ Ал эми ташка түшкөн урук болсо — Кудайдын сөзүн угуп, ошол замат кубанып кабыл алган адамды билдирет. ²¹ Бирок анын тамыры жок болгондуктан бир азга гана ишенип, ишенгендиги үчүн кыйынчылыктар менен куугунтуктар башталары менен ишенимден тайып кетет. ²² Тикендин арасына түшкөн үрөн болсо, Кудайдын сөзүн уккан, бирок бул дүйнөнүн куру убайымдары менен акчанын азгырыгына алдырып койгон адамды билдирет. Андагы сөздү ошолор муунтуп, ал сөз жашоосуна таасир тийгиздирбей коёт. ²³ Ал эми жакшы топуракка түшкөн урук болсо Кудайдын сөзүн угуп, маанисин түшүнгөн адамды билдирет. Мындай адам жүз эселеп, алтымыш эселеп, отуз эселеп мол жемиш берген уруктай.

Отоо чөптөр тууралуу ибарат

²⁴ Иса аларга дагы бир ибаратты айтып таалим берди:

— Асман падышачылыгы өз талаасына жакшы урук сепкен адамга окшош. ²⁵ Бирок эл уктап жатканда душманы келип, буудайлардын арасына отоо чөптөрдүн уругун себет да кетип калат. ²⁶ Буудай көгөрүп, баш байлай баштаганда, отоо чөптөр да кошо чыгат.

²⁷ Ошондо талаанын ээсине кулдары келип: «Төрөм, сиз талааңызга жакшы урук эктиңиз эле го. Отоо чөптөр кайдан чыга калды?» — дешет. ²⁸ Кожоюн: «Душмандарымдын бирөөсү кылган муну», — деп жооп берет. Кулдары: «Барып, отоп салалыбы?» — дешет.

²⁹ Кожоюн: «Кереги жок, отоо чөптөрдү жулабыз деп, алардын тамыры менен кошо

буудайларды жулуп салышыңар мүмкүн. ³⁰ Күзгө чейин тим койгула. Оруу-жыюу маалында орокчуларга адегенде отоо чөптөрдү жулуп, өрттөө үчүн боо-боо кылып байлатып, буудайды болсо өзүнчө кампаларыма төктүрөм».

Сары кычынын даны тууралуу ибарат

³¹ Иса аларга дагы бир ибарат айтты:

«Асман падышачылыгы бир адам алып, талаасына эгип койгон сары кычынын данына окшош. ³² Сары кычынын башка уруктардын бардыгынан кичинекей болсо да, өсүп чыкканда, бардык мөмө жемиштерден чоң болот да, бутактарына канаттуулар учуп келип, уялаган даракка айланат».

Камыртуруш тууралуу ибарат

³³ Иса аларга дагы бир ибарат айтып берди:

«Асман падышачылыгы бир аял үч чара ^{13:33} өлчөм камырга салып, толук ачыгыча таштап койгон камыртурушка окшош».

Ибараттардын чечмелениши

³⁴ Ушунун баарын Иса ибарат кылып айтты, ибаратсыз аларга эч нерсе айткан жок. ³⁵ Пайгамбар аркылуу айтылган сөз аткарылсын үчүн ушундайча сүйлөдү. Пайгамбар мындай деген: «Мен ибарат менен сүйлөйм. Кудай дүйнө жаратылгандан бери адамдардан жашырын сактап келген нерселерди жарыя кылам».

Отоо чөп тууралуу ибараттын чечмелениши

³⁶ Ошондо Иса элди коё берип, үйгө кирди. Шакирттери жанына келип:

— Талаадагы отоо чөптөр жөнүндөгү ибараттын маанисин бизге түшүндүрүп берчи, — дешти.

³⁷ Иса аларга мындай деди:

— Жакшы урук сепкени — бул көктөн түшкөн Адам. ³⁸ Талаа болсо бул дүйнөнү билдирет. Жакшы урук — бул Кудай падышачылыгынын атуулдары. Отоо чөптөр — шайтандын адамдары. ³⁹ Отоо чөптөрдү сээп кеткен — шайтан, күз — акыр заман, орокчулар — периштелер. ⁴⁰ Ошондуктан акыр заманда да отоо чөптөр отолуп отко ыргытылгандай окуя болот. ⁴¹ Көктөн түшкөн Адам өз периштелерин жиберип, өз падышачылыгынан бардык азгырыктар менен бейбаштарды тердирет. ⁴² Анан аларды жалбырттап күйгөн мешке ыргытышат. Андагылар жаны кыйналганынан өкүрүп, тиштердин кычыратышат. ⁴³ Ошондо Кудайдын эркин аткарып жашагандар асмандагы Атасынын Падышачылыгында күн сыяктуу жаркырашат.

Кимдин кулагы бар болсо айткандарымды аңдап алсын!

Катылган кенч тууралуу ибарат

⁴⁴ «Асман падышачылыгы талаага көмүлгөн кенчке окшош. Аны бир киши таап алып, катып коет да кубанганынан колундагынын баарын сатып жиберип, ошол талааны сатып алат».

Бермет тууралуу ибарат

⁴⁵ «Дагы Асман падышачылыгы таза берметти издеген көпөскө окшош. ⁴⁶ Ал кымбат

баалуу берметти таап, аны сатып алуу үчүн кетип, колундагысынын баарын сатып жиберип, түшкөн акчасына ошол берметти сатып алат».

Тор тууралуу ибарат

⁴⁷ «Дагы Асман Падышачылыгы деңизге ыргытылып, ар түрдүү балыктарды жыйнап алган чоң торго окшош. ⁴⁸ Тор толгондо, аны жээкке сүйрөп чыгышып, анан олтуруп алып жакшысын себеттерге салышып, жамандарын ыргытып жиберешет. ⁴⁹ Акыр заманда ушундай болот: периштелер келип, жаман адамдарды адилдерден бөлүп алышат да ⁵⁰ жалындаган мешке ыргытышат. Анын ичинде өкүрүк-бакырык менен тиштин кычыраганы басылбайт».

Асман падышачылыгы тууралуу билим

⁵¹ Анан Иса шакирттерине:

— Айткандарымды түшүндүрбү? — деди.

Шакирттери:

— Ооба, — деп жооп беришти.

⁵² Иса сөзүн улады:

— Ошондуктан Асман падышачылыгы тууралуу билимге ээ болгон ар дин мугалими өзүнүн кенч сактагыч жайынан жаңы буюмдарын да, эски буюмдарын да сыртка алып чыккан үй ээсине окшош.

Исанын өз шаарында четке кагылышы

⁵³ Иса ушул ибараттарын айтып бүтүп, ал жактан кетип калды. ⁵⁴ Анан өзүнүн чоңоюп-өскөн шаарына келип, алардын синагогасында таалим берди. Анын таалими адамдарды тандантты. «Мындай акылмандык менен укмуштарды жасай турган кудуретти кайдан алды экен? ⁵⁵ Бул биздеги эле жыгач устанын баласы эмеспи?! Мария анын энеси, Жакып, Жусуп, Ысман жана Иуда бир туугандары эмеспи?! ⁵⁶ Карындаштарынын баары тең арабызда жашашат го?! Мынчалык акылмандык менен кудуретти кайдан алды болду экен?!» — дешип, ⁵⁷ Исага ишене албай баштары катты. Иса болсо:

— Кадыр-барксыз пайгамбар болбойт, бирок өз ата-мекени менен үй-бүлөсүнөн башка жерде, — деди аларга. ⁵⁸ Алардын ишенбестигинен улам Иса ал жерде көптөгөн кудуреттүү иштерин жасаган жок.

14

Жакыянын өлүмү

¹ Ошол убакта Иса жөнүндөгү кабар Галилеянын башкаруучусу ^{14:1} болгон Иродко жетти. ² Ал малайларына:

— Бул чөмүлдүрүүчү Яхья, ал тирилип кетиптир, укмуштуу иштерди кылып жатканынын себеби ошондон, — деди.

³ Ироддун мындай дегени, Яхьяны карматып, бир тууганы Филипптин аялы Иродиаданын айынан аны буттарынан кишен салып, түрмөгө отургузуп койгонунан эле.

⁴ Анткен себеби Яхья: «Сенин Иродиадага үйлөнгөнүң мыйзамсыздык!» — деп бетке айткан. ⁵ Ушул сөзү үчүн Ирод аны өлүм жазасына тарткысы келди, бирок элден корккондугунан батына албады, себеби эл Яхьяны пайгамбар деп эсептечү. ⁶ Анткен

^{14:1} Грекче бул жерде «тетраархейс» деген сөз колдонулуп, ал сөз өлкөнүн төрттөн бир бөлүгүн башкарып турган адамды билдирет. Ирод ошол Галилея деген аймакта тетраархейс болуп турган. Лука 3:1, 23:6-7 ди караңыз.

менен Ироддун туулган күнүндө Иродиаданын кызы коноктордун алдында бийлеп, Ироддун купулуна толду; ⁷ ошондо Ирод ага каалаган нерсесин берүүгө ант берди.

⁸ Иродиаданын кызы болсо, энесинин кеңеши боюнча: «Мага Жакыя чөмүлдүрүүчүнүн башын табакка салып, азыр алдыма алып келиңиз» деди. ⁹ Кыздын сураганы падышаны абдан капаланса да, конокторунун алдында берген антынан улам талабын орундатууну буюрду. ¹⁰ Жакыянын башын кесип келүү үчүн түрмөгө кишилерин жиберди. ¹¹ Алар башты табакка салып келип, кызга беришти. Кыз болсо энесине алып барып берди. ¹² Ошондо Яхьянын шакирттери келип, анын сөөгүн алып чыгып, мүрзөгө коюшту да, Исага барып, болгон ишти айтып беришти.

Исанын беш миң кишини тойгузушу.

¹³ Бул кабарды уккан Иса кайыкка түштү да элден бөлүнүп, ээн жерге жалгыз кетип калды. Исанын кайык менен кеткенин уккандар шаарлардан чыгып, жөө-жалаңдап, артынан түштү. ¹⁴ Иса кайыктан чыкканда көптөгөн элди көрүп, аларга боору ооруп, оорулууларын айыктырды. ¹⁵ Кеч киргенде шакирттери ага келип:

— Бул жер ээн экен, кеч да кирип кетти, ошондуктан элди кое бер, айылдарга барып, жегенге бирдеме сатып алышсын, — дешти.

¹⁶ Бирок Иса аларга:

— Алардын кетишинин кереги жок, жегенге бирдемени силер бергиле, — деди.

¹⁷ Алар:

— Бул жерде эч нерсебиз жок, болгону беш нан менен эки балыгыбыз гана бар, — дешти.

¹⁸ Иса:

— Ошоңорду мага алып келгиле, — деди.

¹⁹ Анан элди чөптүн үстүнө жаткыла деп буйруду да, жанагы беш нан менен эки балыкты колуна алып, асманды карап, Кудайга сыйынып туруп, нанды сындырып шакирттерине берди. Шакирттери болсо элге таратышты. ²⁰ Эл жеп, баары тоюшту, арткан нандын үзүмдөрүн жыйнашканда, он эки себет толду. ²¹ Беш миңге жакын киши жеди ошол тамакты. Беш миң кишиден сырткары көптөгөн аялдар менен балдар да жеди.

Исанын суу үстү менен басып келип, шакирттерине көрүнүшү

²² Ушундан соң Иса шакирттерин кайыкка олтургузду. Элди коё бергичекти өзүнөн мурда аркы өйүзгө сүзүп өткүлө деп буюрду. ²³ Алар сүзүп кетишкенде, элди таркатып, өзү жалгыз сыйынуу үчүн тоого чыкты. Кеч киргенге чейин тоодо жалгыз калды. ²⁴ Кайык болсо жээктен алыста, бет маңдайдан соккон шамалдан улам толкундарды жирей, араң жылып баратты. ²⁵ Түн жарымынан оогондо Иса суу үстү менен басып, шакирттерине келди. ²⁶ Анын суунун үстүнөн басып келе жатканын көргөн шакирттердин үрөйү учуп, "бул арбак" деп, корккондугунан бакырып жибершти.

²⁷ Ошол замат Иса үнүн чыгарып:

— Коркпогула, бул менмин, баары жайында! — деди.

²⁸ Петир болсо:

— Устат, эгер бул сен болсоң, анда «суу үстү менен басып кел» деп буйручу мага, — деди.

²⁹ Иса:

— Кел, — деди. Ошондо Петир кайыктан чыгып, суунун үстү менен Исага жөнөдү.

³⁰ Бирок шамалды көрүп, коркуп кетти. Чөгүп баратып:

— Эгем, мени куткар! — деп кыйкырып жиберди.

³¹ Иса дароо колун созуп, аны сүйөй калды да:

— Ишеними аз десе, эмне үчүн шектендиң? — деди.

³² Петир кайыкка түшүшкөндө шамал басылды. ³³ Кайыктагылар Исага таазим кылышып:

— Сен чындыгында Кудай Уулусуң, — дешти.

Исанын Генисаретте оорулууларды айыктырышы

³⁴ Көлдүн аркы бетине сүзүп өтүп, алар Генисарет аймагына жетишти.

³⁵ Жергиликтүү эл Исаны таанышып, бүткүл аймакка кабар таратып, анын алдына бардык оорулууларды алып келишти. ³⁶ Алар Исадан:

— Кийимиңиздин этегине гана колубузду тийгизүүгө уруксат этиңиз, — деп суранып жатышты.

Ал эми тийгизгендин баары куландан соо болуп, айыгып кетип жатты.

15

Ата-бабалар салты

¹ Ошондо Иерусалимден фарисейлер менен дин мугалимдери келип, мындай дешти:

— ² Эмне үчүн сенин шакирттериң ата-бабаларыбыздын салтын бузуп жатышат?

Алар колдорун жуубай нан жешет экен. ³ Иса аларга мындай жооп берди:

— А өзүңөрчү? Эмне үчүн өзүңөрдүн салттарыңар деп, Кудайдын осуятын бузуп жатасыңар? ⁴ Кудай эмне деди эле? «Ата-энеңди сыйла!», «Атасын же энесин сөккөн адам өлүм жазасына тартылсын!» — деген. ⁵ А силер: «Эгер ким ата-энесине: 'силерге белек катары бере алар нерсемдин баарын Кудайга арнап койгом' десе, ⁶ анда ата-энесин сыйлабай эле койсун» деп окутуп жүрөсүңөр. Ошентип Кудайдын сөзүн салттарыңардан ылдый коюп, жоюп салдыңар.

⁷ Эки жүздүүлөр! Силер тууралуу Исаия пайгамбар жакшы пайгамбарчылык кылган: «⁸ Бул эл мени тили менен урматтаса да, дили менден алыс. ⁹ Ошондуктан алардын мага табынгандары пайдасыз. Анткени алар адамдар өздөрү ойлоп тапкан каада-салттарды окутушат».

Адамды арам кылган эмне?

¹⁰ Анан Иса элди өзүнө чакырып алып мындай деди:

— Кунт коюп уккула да, түшүнүп алгыла. ¹¹ Адамды оозуна кирген нерсе эмес, оозунан чыккан сөз арам кылат. Мына, адамды арам кылган нерсе ушу. ¹² Иса ушундай дегенде, шакирттери басып келишти да:

— Билесиңби, сенин сөзүңдү угуп, фарисейлер абдан таарынып жатышат? — дешти.

¹³ Иса болсо аларга:

— Менин асмандагы Атам тикпеген ар бир өсүмдүк тамыры менен жулунат.

¹⁴ Алардан оолак болгула, алар сокурлардын сокур жетекчилери. Сокур сокурду жетелесе, экөө тең чуңкурга кулап түшөт, — деп жооп берди.

¹⁵ Ошондо Петир буга:

— Бул ибараттын маанисин бизге түшүндүрүп берчи, — деди.

¹⁶ Иса: Чындап эле силер да али түшүнө элексиңерби? ¹⁷ Адамдын оозуна кирген нерсе ашказандан өтүп, сыртка ташталарын билбейсиңерби? ¹⁸ Адамдын оозунан чыккан нерсе болсо жүрөктүн чыгат да аны арам кылат. ¹⁹ Анткени адамдын жүрөгүнөн арам ой, адам өлтүрүүчүлүк, бузукулук, уурулук, жалган күбөлүктөр, уу сөздөр чыгат. ²⁰ Адамды

ушулар арам кылат. Ал эми колду жуубай жегендик адамды арам кылбайт, — деп жооп берди.

Исага терең ишенген аял

²¹ Иса ал жактан чыгып, Тир менен Сидон шаарлары тарапка кетип калды. ²² Аңгыча алдынан ошол жердин Канаан аталган аймагында жашаган аял тосуп чыгып:

— О Дөөттүн уулу! Ырайым кыла көрүңүз мага, таксырым! Кызымды кара күч катуу кыйнап жатат! — деп кыйкырды.

²³ Иса болсо жооп бербеди. Ошондо шакирттери ага жакындашып:

— Бул аялды коё берип койчу. Аркабыздан калбай кыйкырып келатат, — деп суранышты.

²⁴ Бирок Иса:

— Мен Израилдин жоголгон койлоруна гана жиберилгем, — деп жооп берди.

²⁵ Аял болсо Исага келип, чөк түшүп:

— Таксыр, мага жардам кылагөр, — деп жалынды. ²⁶ Иса:

— Балдардын нанын алып, иттерге ыргыткан жакшы болбойт, — деди.

²⁷ Аял:

— Ооба таксырым, бирок иттер да кожоюндарынын дасторконунан ыргытылган калдыктарды жешет ко, — деди.

²⁸ Ошондо Иса:

— О аял, ишенимиң күчтүү экен, тилегиң кабыл болсун, — деди.

Ошондо аялдын кызы дароо айыгып кетти.

Исанын көптөгөн адамдарды айыктырышы

²⁹ Иса ал жактан чыгып, Галилея көлүнө барды да, тоого чыгып, отурду. ³⁰ Ошондо ага чолок, сокур, баса албаган, дудук жана башка көптөгөн оорулууларды алып, калың эл келди. Аларды Исанын алдына коюшту жана Иса баарын сакайтты. ³¹ Ошондо калың эл дудуктарга тил кирип, майыптар айыгып, сокурлардын көзү көрүп калганын көрүп, алар Израил табынган Кудайды даңктады.

Исанын төрт миң кишини тойгузушу

³² Иса шакирттерин чакырып алып:

— Элге боорум ооруп турат, үч күндөн бери жанымда, жегенге эч нерсеси жок турушат. Алар жолдо алсырап жыгылып калышпасын үчүн мен аларды ачка коё бергим келбей турат, — деди.

³³ Шакирттери:

— Бул ээн талаада ушунча элдин баарын тойгузуу үчүн нанды кайдан алабыз? — дешти.

³⁴ Иса:

— Канча наныңар бар? — деп сурады.

Алар:

— Жети нан дагы бир нече кичинекей балыгыбыз бар, — деп жооп беришти.

³⁵ Ошондо Иса элди жамбаштап жаткыла деп буйруду да ³⁶ алиги жети нан менен балыктарды алып, Кудайга ыраазычылык айтып, сындырып, шакирттерине берди. Шакирттери болсо элге таратышты. ³⁷ Баары жеп, тоюшту. Калган нандын үзүмдөрүн жыйнашканда жети себет толду. ³⁸ Жегендер, аялдар менен балдарды кошпогондо, төрт миң киши болчу. ³⁹ Ушундан соң Иса элди коё берип, өзү Магадан аймагы тарапка келди.

Фарисейлердин өтүнүчү

¹ Фарисейлер менен саддукейлер келип, Исаны сынап, асмандан бир жышаан ^{16:1} көрсөтүшүн суранышты. ² Ошондо Иса айтты:

— Силер кечинде: «Күн кызарып батты, демек эртең аба-ырайы жакшы болот», — дейсиңер. ³ Эртең менен: «Бүгүн жаан-чачын болот, анткени күндүн көзүн каптаган кара булуттар кызарып турат», — дейсиңер. Асманды карап, аба-ырайын ажыратканды го билет экенсиңер, ал эми мезгилдердин белгилерин ажыратканды билбейсиңерби?

⁴ Күнөөкөр жана Кудайга ак болбогон эл укмуштуу жышаандарды көргүсү келет, бирок ага Жунус көргөн укмуштуу жышаандан башка жышаан көрсөтүлбөйт! Иса ушундай деди да, аларды калтырып, башка жакка кетип калды.

Фарисейлер менен саддукейлердин таалимдери тууралуу

⁵ Шакирттер аркы өйүзгө жетишкенде, нанды албай, унутуп кетишкенин билишти.

⁶ Иса аларга айтты:

— Абайлагыла, фарисей менен саддукей ачыткысынан сак болгула. ⁷ Шакирттер муну угуп, өздөрүнчө: «Биз нанды албаганыбыз үчүн айтып жатат ко», — деп ойлонушту.

⁸ Иса алардын бул оюн туюп:

— Ай, ишеними аздар, эмнеге ичиңерден нан ала келбептирбиз деп ойлоп жатасыңар? ⁹ Алиге чейин түшүнгөн жоксуңарбы? Өткөндү эсиңерге салбайсыңарбы? Беш нан беш миң кишиге жетип, калдыктарын жыйнап алганыңарда канча себет болду эле? ¹⁰ Жети нан төрт миң кишиге жетип, калдыктарын жыйнагандачы? ¹¹ Фарисейлер менен саддукейлердин ачыткысынан сак болгула дегенимде нан тууралуу айтпаганымды кандайча түшүнбөйсүңөр?

¹² Ошондо алар Исанын камыртуруштан эмес, фарисейлер менен саддукейлердин окутуусунан сак болууну айтканын түшүнүштү.

Исанын Машаяк экендиги

¹³⁻¹⁴ Иса Филип Кесариясы деген шаардын аймагына келгенде, шакирттерине мындай суроо берди:

— Мени, Көктөн келген Адамды эл ким деп эсептешет?

Шакирттери:

— Кээ бир адамдар Жакыя чөмүлдүрүүчү деп, кээ бири Илияс пайгамбар деп, кээ бирлери Иеремия же башка пайгамбарлардын бири деп жатышат, — дешти.

— ¹⁵ А силерчи, — деди Иса аларга, — силер мени ким деп эсептейсиңер?

¹⁶ Ошондо Ысман Петир:

— Сен Машаяксың, тирүү Кудайдын Уулусуң! — деп жооп берди.

— ¹⁷ Сен бактылуу адамсың, Жунус уулу Ысман, анткени муну сага пенде эмес, асмандагы Атам ачып берди. ¹⁸ Мен да сага айтам: сен Петирсиң ^{16:18}, ушул аска таштын үстүнө мен өзүмдүн Жыйынымды курамын, аны тозоктун өзү да жеңе албайт. ¹⁹ Мен сага Асман Падышачылыгынын ачкычтарын берем, жер бетинде эмнеге тыюу салсаң, ал асманда да тыюу салынган болушу керек, жер бетинде эмнеге уруксат кылсаң, ал асманда да уруксат берилген нерсе болушу керек.

^{16:1} Фарисейлер Исага ишенбей анын Кудайдан келгенин далилдей турган өзгөчө белги талап кылышты

^{16:18} Петир деген аттын мааниси аска таш

²⁰ Ушундан соң Иса шакирттерине:
— Менин Машаяк экенимди эч кимге айтпагыла! — деп катуу эскертти.

Иса өзүнүн азап тартып, өлөөрүн алдын ала айтат.

²¹ Ошол мезгилден баштап Иса Иерусалимге барышы керектигин, андан эл башчылары, дин башчылары жана дин мугалимдери тарабынан көп азаптарга салынары жана өлтүрүлөрү, анан үчүнчү күн дегенде кайра тирилүүгө тийиш экендиги тууралуу айта баштады. ²² Петир аны четке чакырып алып:

— Анын бетин ары кылсын, Устатым, сени Кудай сактасын! — деп аны жемеледи.

²³ Иса Петирге бурулуп:

— Жогол менден, шайтан! Мага тоскоол болуп жатасың, себеби сен Кудайдын эмес, пенденин оюн айттың! — деди.

²⁴ Анан шакирттерине мындай деди:

— Кимде ким мени ээрчигиси келсе, жеке кызыкчылыктарынан баш тартып, өлүүгө даяр болуп, өз айкаш жыгачын көтөрүп, артыман түшсүн! ²⁵ Анткени ким өз жанын сактайм десе, аны жоготот, ал эми ким жанын мен үчүн берсе, ал чыныгы өмүрдү табат.

²⁶ Бүткүл дүйнөгө ээ болуп, бирок жанын жоготкондон адамга не пайда? Же кандай баа менен адам баласы жанын сактап кала алат? ²⁷ Ошондуктан билип алгыла: Көктөн келген Адам Атасынын кудурети менен периштелеринин коштоосунда келет да кылган иштерине жараша ар кимге тиешелүү шыбагасын берет.

²⁸ Силерге бир чындыкты айтып коёюн: ушул жерде тургандардын арасынан кээ бирлери Көктөн келген Адамдын өз Падышачылыгында келгенин көргөнгө чейин көз жумбайт.

17

Исанын кебетесинин өзгөрүүсү

¹ Алты күндөн кийин Иса Петирди жана бир туугандар Жакып менен Жаканды башкалардан бөлүп алып, бир бийик тоонун башына алып чыкты. ² Алардын алдында Исанын кебетеси кубулуп, бети күндөй нурланып, кийимдери болсо аппак болуп, жаркырап калды. ³ Аңгыча Муса менен Илияс пайда болуп, Иса менен маек курушту.

⁴ Ошондо Петир мындай деди:

— Устат, бул жерде болгонубуз кандай жакшы. Кааласаң, үч чатыр жасай салайын: бирин сага, бирин Мусага, дагы бирин Илияска.

⁵ Петир сөзүн аяктай электе бир аппак, жаркыраган булуттун көлөкөсү аларга тийип, булуттан үн чыкты:

— Бул менин сүйүктүү Уулум. Мен андан рахат таптым. Силер аны уккула.

⁶ Шакирттердин үрөйү учуп, жүзтөмөндөп жыгылышты. ⁷ Ошондо Иса келип, аларга колун тийгизди да:

— Коркпогула, өйдө тургула! — деди.

⁸ Шакирттер үйдү карап, жалгыз Исадан башка эч кимди көрө алышпады. ⁹ Тоодон түшүп келатышканда Иса аларга:

— Көктөн түшкөн Адам кайра тирилген убакка чейин бул көрүнүш тууралуу эч кимге ооз ачпагыла! — деп буйруду.

¹⁰ Ошондо шакирттери:

— Кандайча дин мугалимдери Машаяк келерден мурун Илияс келиш керек дешет? — деп сурашты.

¹¹ Иса:

— Туура, Илияс келип, баарын ордуна келтирет. ¹² Силерге айтып коеюн: Илияс келди, бирок аны таанышкан жок. Ага өз каалаганын кылышты. Эми Көктөн келген Адамды да алардын колунан азап чегүү күтүп турат, — деп жооп берди. ¹³ Ошондо шакирттери анын Яхья чөмүлдүрүүчү тууралуу айтып жатканын түшүнүштү.

Жин тийген уландын айыктырылышы

¹⁴ Иса шакирттери менен чогулган элге басып келгенде, бир киши Исанын алдына чөгөлөп:

— ¹⁵ Устат, менин балама боорукерлик кылагөр, анын талмасы бар, ошондон абдан азап чегет. Көп ирет от менен сууга кулады. ¹⁶ Шакирттериңиздин алдына алып бардым эле, айыктыра алышпады, — деди.

¹⁷ Ошондо Иса:

— О, ишенимсиз, бузулган эл! Качанга чейин силер менен болор экем? Качанга чейин силерге чыдар экем? Бул жакка алып келгиле! — деди. ¹⁸ Баланы алып келишкенде, Иса буйрук берип, баладан жинди кууп чыкты. Бала ошол замат айыгып кетти. ¹⁹ Ошондо шакирттери Исаны четке чыгарып алып:

— Эмне себептен биз кубалап чыга албадык? — деп сурашты.

— ²⁰ Ишенимиңердин аздыгынан, — деп жооп берди Иса аларга, — силерге чындыкты айтып коеюн: сары кычынын данындай кипкиченекей ишенимиңер болсо, мына бул тоого: «Бул жактан тигил жакка которул!» — десеңер которулат. Силердин колуңардан келбеген нерсе болбойт.

Иса өзүнүн кандайча өлөөрүн алдын ала айтат

²² Шакирттери менен Галилеяда бир жерде болушканда Иса аларга айтты:

— Көктөн түшкөн Адам пенделердин колуна тапшырылат, ²³ аны өлтүрүшөт, бирок ал үчүнчү күнү кайра тирилтилет.

Муну укканда шакирттери терең кайгыга батышты.

Ибадатканага салынган салык

²⁴ Иса шакирттери менен Капарнаумга барганда ибадатканага төлөнүүчү салыкты жыйноочулар Петирге келип:

— Устатыңар салык төлөмөк беле? — дешти. ²⁵ Петир:

— Төлөйт, — деди. Петир үйгө кирип, сүйлөйүн дегенде Иса озунуп:

— Жердеги падышалар салык менен жылдык төлөм ^{17:25} кимдерден алышат?

Балдарынанбы же башкаларданбы? — деген сурооду узатты.

²⁶ Петир:

— Башкалардан, — дегенде Иса:

— Анда балдары — эркин адамдар. ²⁷ Бирок аларды нааразы кылбоо үчүн деңизге барып, кайырмак сал да, биринчи түшкөн балыкты алып, оозун ачсаң бир сөлкөбай ^{17:27} бар, ошону алып, экөөбүз үчүн берип кой, — деди.

18

Ким улуу

^{17:25} Салык: соода—сатык үчүн салык, жылдык төлөм: жылдык киреше үчүн салык

^{17:27} грекче статир, же 4 драхмага тең акча бирдиги

¹ Ошол убакта Исага шакирттери келип:

— Асман падышачылыгында ким улуу болот болду экен? — деп сурашты. ² Иса бир наристе баланы чакырып алып, шакирттеринин арасына тургузуп койду да:

— ³ Силерге чындыкты айтып коёюн: жандүйнөнөрдү жаш балдардыкындай кылып өзгөртпөсөңөр, Асман падышачылыгына кирбейсиңер. ⁴ Ким өзүн ушул наристе баладай кылса, Асман падышачылыгындагы улуу — ошол. ⁵ Ким мен үчүн ушундай баланы кабыл алса, ал мени кабыл алганы.

Азгырыктар

⁶ Ким мага ишенген ушул карапайым адамдардын бирин азгырып, күнөөгө батырса, анда ага тегирмендин ташын мойнуна салып туруп, деңиздин эң терең жерине чөктүрүп жиберүү дурусураак болот. ⁷ Азгырыктардын көптүгүнөн бул дүйнөнүн шору куруйт. Ишенимден тайгыза турган нерселер болбой койбойт, бирок азгырык ким тараптан келсе, ошонун шору. ⁸ Эгерде сени колуң же бутуң күнөөгө азгырып жатса, анда аны кыя чап да өзүңдөн алыс ыргытып жибер. Колу-бутуң соо түбөлүк тозок отуна ыргытылганындан көрө, колу-бутсуз бейишке киргениң жакшы. ⁹ Эгерде сени көзүң күнөөгө азгырып жатса, анын оюп алып, ыргытып жибер. Эки көзүң соо тозоктун өчпөс отуна түшкөндөн көрө, жалгыз көзүң менен бейишке чыкканың жакшы.

Жоголгон кой тууралуу ибарат

¹⁰ Сак болгула, мына бул карапайым адамдардын бирин да капарыңарга албай койбогула, силерге айтып коёюн: булардын периштелери менин асмандагы Атамдын жүзүн дайыма көрүп турушат.

¹² Кандай деп ойлойсуңар: жүз кою бар адамдын бир кою жоголуп кетсе, токсон тогузун тоого таштап, адашканын издебей жатып алабы? ¹³ Эгер таап алса, анда, силерге чындыкты айтып коеюн, токсон тогуз адашпаган койлоруна караганда таап алганына көбүрөөк кубанат. ¹⁴ Ошонун сыңарындай, асмандагы Атаңар мына бул карапайым адамдардын биринин да жоголуп кетишин каалабайт.

Күнөө кылган боордошун тууралуу

¹⁵ Эгер боордошун сага каршы күнөө кетирсе, анда бар да, жекече сүйлөшүп, күнөөсүн айт. Эгер укса, утуп аласың. ¹⁶ Укпаса, анда «ар кандай иш эки-үч күбө тарабынан ырасталышы үчүн» ^{18:16} өзүң менен дагы бир же эки кишини ээрчите бар. ¹⁷ Аларды да укпаса, анда жыйынга айт. Эгерде жыйынды да укпай койсо, анда ал сен үчүн бутпарас же салыкчы катары болсун.

¹⁸ Силерге чындыкты айтып коеюн: жер бетинде эмнеге тыюу салсаңар, ал асманда да тыюу салынган нерсе болушу керек, жер бетинде эмнеге уруксат берсенер, ал асманда да уруксаат кылынган нерсе болушу керек. ¹⁹ Силерге дагы бир чындыкты айтайын: эгерде жерде экөөңөр макулдашып алып, бир нерсени сурасаңар, асмандагы Атам силер үчүн кылып берет. ²⁰ Анткени менин урматыма чогулган эки-үч адамдын арасында мен өзүм болум.

Ырайымсыз малай туурасында

²¹ Ошондо Петир Исага келип:

— Устат, менин боордошум мага каршы күнөө кылса канча ирет кечиришим керек?

^{18:16} Муса пайгамбардын 5-китебинин 19:15 сүйлөмдү келтирип жатат.

Жети иретпи? — деди.

²² Иса ага айтты:

— Жети ирет дебейин, бирок жетиден жетимиш ирет. Мындай дегенимдин себеби — Асман падышачылыгы өз кулдары менен эсептешкиси келген падышага окшош. ²⁴ Адегенде ага он миң талант ^{18:24} карызы бар адамды алып келишет. ²⁵ Төлөгөнгө чамасы жетпегендиктен кожоюну аялын, бала-чакасын кулчулукка сатсын, ошондой эле колундагы болгон нерсесинин баарын берсин деген буйрук берет. ²⁶ Тиги киши падышанын бутуна жыгылып: «Бир аз күтө туруңуз, мен сизге баарын кайтарып берем», — деп жалынат. ²⁷ Ошондо ээсинин боору ооруп, кулду бошотуп, бардык карызын кечип коет. ²⁸ Кул азаттыкка чыгып, өзүнө жүз динарий карыздар болгон бир кызматташ жолдошун табат да: "бардык карызыңды төлө!" — деп аны алка-жакадан алып, муунтуп кирет. ²⁹ Ошондо кызматташ жолдошу алдына жыгылып: «Бир аз күтө турчу, мен сага берем», — деп суранат. ³⁰ Кул көнбөй, карызыңды төлөмөйүнчө жатасың деп зынданга салып, өзү кетип калат. ³¹ Муну көргөн башка кызматташтары терең кайгыга батышып, кожоюнуна болгон ишти болгондой айтып беришет. ³² Ошондо баягы кулду кожоюн өзүнө чакырып алып мындай дейт: «Эй, адепсиз кул! Сенин суранганыңдан баягы карызыңдын баарын мен кечип койгон элем. ³³ Мен сага ырайым көрсөткөндөй, сен да өз кызматташыңа ырайым көрсөтүшүң керек эмес беле?» ³⁴ Ошентип, каарданган кожоюн: «Карызыңды толук кайтарып бергенче эркиндикке чыкпайсың!» — деп, аны желдеттердин колуна салып берет.

³⁵ (Иса сөзүн мындайча аяктады:)

— Боордошуңарды чын жүрөктөн кечирбесеңер, асмандагы Атам да силердин ар бириңерге жогорудагыдай кылат.

19

Ажырашуу маселеси

¹ Иса сөзүн аяктап, Галилеядан чыгып, Иордан дарыясынын чыгыш жагынан өтүп, Иудея аймагына келди. ² Көп эл аны ээрчип барды. Иса ошол жакта баарын айыктырды. ³ Ошондо фарисейлер бир кынтык таап айыпка жыгуу ниетинде Исага келишип:

— Адамга ар кандай себептер менен эле аялы менен ажырашса болобу? — деп сурашты.

— ⁴ Жараткан башында адамдарды эркек-аял кылып жаратканын окуган эмес белеңер? — деди Иса аларга жооп берип. — ⁵ Андан соң Кудай: «Эркек ата-энесин калтырсын да, аялына жармашып, экөө бир дене болушсун!» — деген. ⁶ Ошондуктан алар мындан ары экөө эмес, бирөө. Демек, Кудай кошконду адам ажыратпасын.

⁷ Алар:

— Анда кандайча Муса талак катын жазып берип, коё берсин деп жазып кеткен? — дешти.

⁸ Иса:

— Муса силердин тоңмоюндугуңардан улам силерге аялыңарды коё берүүгө уруксаат берген, бирок башында мындай болгон эмес. ⁹ Силерге айтып коёюн: аялы ойноштук кылып койгондугу себептүү болбосо деле аны менен ажырашып, башка аялга үйлөнгөн адам ойноштук кылганы, — деди.

¹⁰ Ошондо шакирттери мындай дешти:

— Эгерде эркектин нике алдында милдети ушундай болсо, анда үйлөнбөй эле койгону оң.

¹¹ Иса аларга:

— Менин азыр силерге айта турган сөзүмдү баары эле кабыл ала алышпайт. Кудай кимге аял албай так өтүү жөндөмүн берген болсо, ошолор гана кабыл алыша алат.

¹² Анткени кээ бирөөлөр тубаса майып болгондуктан, үйлөнгөнгө жарамсыз, кээ бирөөлөрдү адамдар зордоп бычып салышат, кээ бирөөлөр болсо Асман падышачылыгы үчүн өздөрүн атайлап аял албас кылышат.

Кимдин түшүнүүгө кудурети жетсе, муну кабыл алсын.

Исанын жаш балдарга батасын бериши

¹³ Ошондо колун коюп батасын берсин деп, анын алдына жаш балдарды алып келишти. Бирок шакирттери болсо аларды жемелеп, уруша башташты. ¹⁴ Бирок Иса:

— Балдардын мага келишине тоскоол болуп, аларга тыюу салбагыла! Себеби Асман падышачылыгы ошондойлордуку, — деди да, ¹⁵ алардын башына колун коюп, батасын берди. Андан соң ал жактан башка жакка жөнөп кетти.

Бай жигит

¹⁶ Аңгыча бир жаш жигит Исага жакын басып келип:

— Устат, түбөлүк өмүргө жетишим үчүн кандай жакшы иш кылышым керек? — деп сурады.

¹⁷ Иса:

— Жакшы иш тууралуу менден эмне үчүн сурап жатасың? Бир эле Жакшы бар. Түбөлүк өмүргө жеткиң келсе, Кудайдын осуяттарын сакта, — деп жооп берди.

¹⁸ Жигит:

— Кайсы осуяттарын? — дегенде, Иса:

— Киши Өлтүрбө! Нике бузба! Уурдаба! Калп айтпа! ¹⁹ Ата-эненди сыйла! Жанындагы кишини өзүңдөй жакшы көр! — деди.

²⁰ Жигит:

— Мунун баарын сактап жүрөм, дагы эмне жетишпейт? — деди.

²¹ Иса:

— Жеткилең болгун келсе, анда бар да мал-мүлкүңдү сатып, кедей-кембагалдарга таратып бер. Анан кайра келип, аркаман ээрчи, ошондо байлыгың асманда болот, — деди.

²² Муну укканда жигиттин кабагы бүркөлдү, анткени ал бай болчу.

²³ Иса болсо шакирттерине кайрылып мындай деди:

— Силерге бир чындыкты айтып коёюн: байдын Асман падышачылыгына кириши кыйын болот. ²⁴ Дагы бир нерсени айтып коёюн: байдын Асман падышачылыгына киргенинен төөнүн ийненин көзүнөн өтүп кетиши жеңилерээк. ²⁵ Муну укканда шакирттери:

— Анда ким тозоктон кутула алат? — дешти айран-таң калышып. ²⁶ Иса аларга карап:

— Бул иш адамдардын колунан келбейт, бирок Кудайдын колунан баары келет, — деди.

²⁷ Ошондо Петир ордуна тура калып:

— Карачы, биз бүт-баарын таштап, сенин артыңан ээрчидик. Эми бизге кандай сыйлык берилет? — деди.

²⁸ Иса жооп кылып, шакирттерине мындай деди:

— Силер, мени ээрчигендер, бардык нерселер кайрадан жаңы болгон кезде, Көктөн түшкөн Адам өзүнүн асмандагы даңкка оронгон тактысына олтурганда, силер да Израилдин он эки уруусун бийлөө үчүн он эки тактыга олтурасыңар.²⁹ Кимде-ким мен үчүн үйүн, же бир туугандарын, же ата-энесин, же бала-чакасын, же талаасын таштаса, ал таштаганын жүз эселеп кайтарып, түбөлүк өмүрдү мураска алат.³⁰ Азыр биринчи болуп жүрүшкөн адамдардын көбү акыркы болуп калышат, ал эми азыр акыркы болуп жүргөндөрдүн көбү биринчи болушат.

20

Жүзүмзар жана жалчылар

(Иса дагы мындай деди:)

—¹ Асман падышачылыгы орногондо бардык нерселер төмөндөгү ибараттай болот:

«Бир киши өзүнүн жүзүмзарына жалдап иштетүү үчүн эртең менен эрте жумушчуларды издеп чыгат.² Тапканда күнүнө бир динарийден^{20:2} төлөп берем деп сүйлөшүп, аларды жүзүмзарына жиберет.³ Саат ондордо сыртка чыгып, базардан кыларга иши жок турган дагы бир нече адамды көрөт.⁴ Анан аларга: «Силер да менин жүзүмзарыма баргыла, тийиштүү акыңарды төлөп берем», — дейт. Алар болсо дароо жүзүмзарга жөнөшөт.

⁵ Жүзүмзардын ээси саат он экилерде да, үчтөрдө да чыгып, так ушундай кылат.

⁶ Акырында саат бештерде дагы бир ирет сыртка чыгып, дагы ишсиз турган башка адамдарды көрөт да аларга:

— Эмне үчүн эртеден бери бул жерде ишсиз турасыңар? — дейт.

⁷ Тигилер:

— Анткени эч ким бизди жалдаган жок! — деп жооп беришет.

— Силер да жүзүмзарга баргыла, — дейт жүзүмзардын ээси.⁸ Кеч киргенде жүзүмзардын кожоюну чарба башчысына мындай дейт:

— Жумушчуларды чакыр да баарына эмгек акыларын бер. Оболу акыркыларынан башта.⁹ Ошондо саат бештерде келгендери бир динарийден алат.¹⁰ Биринчи келгендери көбүрөөк алабыз го деп турушкан, бирок алар да бир динарийден алып калышат.

¹¹ Ошондо алар кожоюнга даттана башташты:

— Мына бул акыркы келгендер бир эле саат иштешти. А сен болсо эртеден кечке маңдай терибизди төгүп, мээ кайнаткан ысыкта иштеген бизди буларга тенеп салдың.

¹³ Ошондо жүзүмзардын ээси алардын бирине мындай деген экен:

— Дос, мен сени кемсинткеним жок. Башында бир динарийден деп сүйлөшпөдүң беле.¹⁴ Ошондуктан акынды ал да жолуна түш. А мен мына бул акыркы келгенге да сага берген акыны бергим келет.¹⁵ Өз менчигиме эмне кылсам өз эрким! Менин ак көңүлдүгүмө сенин ичиң күйүп жатабы?»¹⁶ Ушул сыяктуу акыркылар биринчи, биринчилер акыркы болушат.

Иса өзүнүн өлүп, кайра тирилерин үчүнчү ирет айтат

¹⁷ Иса Иерусалимге карай өр тартып баратып, жолдо он эки шакирттин четке чыгарды да аларга мындай деди:

¹⁸ — Мына, биз Иерусалимге баратабыз, Көктөн келген Адамды дин башчылары менен дин мугалимдеринин колуна кармап беришет. Аны өлүм жазасына кесишет да,

^{20:2} Динарий: ошол убактагы бир күндүк эмгек акы үчүн төлөнүүчү акча бирдиги

¹⁹ кордоп, сабап, жыгачка керип туруп мыктап салуу үчүн башка элдиктердин колуна тапшырышат жана Кудай аны үчүнчү күнү кайра тирилтет.

Зебедейдин аялынын өтүнүчү

²⁰ Ошондо Зебедейдин аялы балдары менен келип, Исанын бутуна жыгылып, андан эмненидир суранып жатты. ²¹ Иса ага:

— Сизге эмне керек? — деди.

Аял:

— Айтып койчу, менин мына бул эки уулум сенин падышачылыгың орногондо бири оң жагыңа, бири сол жагыңа отурсун, ^{20:21} — деди.

²² Иса:

— Эмне сураганыңарды билбейсиңер. Мен иче турган азап чөйчөгүнөн иче аласыңарбы? — деди.

Алар:

— Иче алабыз, — дешти.

²³ Иса:

— Менин чөйчөгүмдөн ичерин ичесиңер, бирок кимди менин оң жана сол жагыма отургузууну мен эмес, Атам чечет. Ал кимди өзү алдын ала дайындаса, ошону олтургузат, — деди.

²⁴ Зебедейдин аялынын сөзүн укканда, берки экөөнө калган он шакирттин кыжыры кайнады. ²⁵ Бирок Иса аларды чакырып алып мындай деди:

— Башка улуттук өкүмдарлар өз элине үстөмдүк кылышып, вазирлери бийлигин көрсөтүшөрүн силер билесиңер. ²⁶ Бирок силерде мындай болбосун, тескерсинче, араңардан бирөөнөр улуу болгусу келсе, силерге кызматчы болсун, ²⁷ биринчи болгусу келсе силерге кул болсун. ²⁸ Көктөн келген Адам бирөөлөрдү өзүнө кызмат кылдырайын деп эмес, тескерисинче, өзү кызмат кылып, көп адамдар үчүн өз өмүрүн кун катары төлөп берейин деп келген. Силерде да ушундай болсун.

Исанын эки сокурду айыктырышы

²⁹ Иса шакирттери менен бирге Иерихондон чыгып баратканда алардын артынан көп адамдар ээрчип жөнөдү. ³⁰ Аңгыча жол боюнда олтурган эки сокур Исанын өтүп баратканын угуп, кыйкырып киришти:

— Оо мырза, Дөөттүн уулу, бизге ырайым кылагөр! — дешти алар.

³¹ Эл болсо жаагыңарды баскыла деп тыюу салышты. Тигилер болсо андан бетер катуу кыйкырышып:

— Оо таксыр, Дөөттүн уулу, бизге кайрым кыл! — дешти.

³² Ошондо Иса токтоп, аларды чакырды да:

— Силерге эмне кылышымды каалайсыңар? — деди.

³³ Алар:

— Устат, көзүбүз көрүп калса экен, — дешти.

³⁴ Исанын боору ооруп, алардын көздөрүнө колун тийгизди. Ошол замат көздөрү ачылган алар Исанын артынан түшүштү.

21

^{20:21} Аял Иса жакында падыша болот деп ойлоп, Исадан эки баласын вазирликке алуусун суранып жатат.

Исанын салтанаттуу түрдө Иерусалимге кириши

¹ Иса шакирттери менен Иерусалимге жакындап, Май Тоосунун ^{21:1} жанындагы Бетфаге айылына келгенде эки шакиртине мындай деди:

— ² Маңдайдагы айылга баргыла. Ага кирээриңер менен коделеги жанында өзү байлануу турган эшекти көрөсүңөр. Аны чечип, мага жетелеп келгиле. ³ Бирөө жарым силерге бирдеме десе: «Жараткан Эгеге керек болуп жатат», — дегиле. Ошондо силерге дароо беришет.

⁴ Мунун баары пайгамбар аркылуу айтылган сөздүн аткарылышы үчүн ушундай болду. Ошол пайгамбар айткан экен: ⁵ «Иерусалимдиктерге мындай деп айтып койгула:

— Мына, силердин Падышаңар момундук менен эшек минип келет. Ооба, ал эшек эмес, алтургай эшектин коделегин минип келет ^{21:5}».

⁶ Шакирттери барып, Исанын айтканындай кылышты. ⁷ Эшекти такайы менен жетелеп келишти да кийимдерин үстүнө жабышканда аларга Иса минди. ⁸ Көптөгөн адамдар анын жолуна кийимдерин чечип, башкалары дарактардын бутактарын кесип алып, төшөп жатышты. ⁹ Ал эми анын алдынан жана артынан ээрчип бараткандар:

— Дөөттүн уулуна урмат! ^{21:9} Эгебиздин атынан келе жатканга даңк! Көктө Кудайга урмат! — деп кыйкырып жатышты.

¹⁰ Иса шаарга киргенде бүт шаар эли кыймылга келип: «Бул ким болду экен?» — деп, бири-биринен сурап жүрүштү. ¹¹ Исанын жанындагы эл: «Бул Галилеядагы Назарет шаарынан чыккан Иса Пайгамбар», — дешти.

Исанын ибадатканадан соодагерлерди кууп чыгышы.

¹² Иса ибадатканага кирип, соода кылып жаткандардын баарын кууп чыкты. Акча алмаштырып олтургандардын үстөлдөрү менен курмандык үчүн көгүчкөн сатып олтургандардын тактайларын оодарып салды. ¹³ «Менин Үйүм сыйынуу үйү аталат деп жазылган, — деди ал, — ал эми силер болсо аны каракчылардын үңкүрүнө айлантып жиберипсиңер!»

Майыштардын айыгышы, наристелердин Исаны даңкташы жана фарисейлердин көрө албастыгы

¹⁴ Ошондо ага сокурлар менен чолоктор келишти жана Иса аларды айыктырды.

¹⁵ Исанын жасаган кереметтери менен ибадатканда жаш балдардын: «Дөөттүн Уулуна урмат!» деп кыйкырып жатканын көргөн дин башчылары менен дин мугалимдеринин кыжыры кайнап, ¹⁶ Исага:

— Булардын эмне деп жаткандарын уктуңарбы? — дешти.

— Ооба, — деп жооп берди Иса, — «Наристелер менен эмчектеги балдардын оозуна өзүңдү мактоонун сөздөрүн салдың» деген Ыйык жазуудагы сөздү эч качан окуган эмес белеңер? ¹⁷ Ушундан соң Иса ибадатканадагыларды таштап, шаардан сыртына чыкты да Бетания айылына барып, анда түнөп калды.

Соолуган анжир дарагы

^{21:1} Зайтун тоо, Май дарактуу тоо же дөбө: Иерусалимдин сырт жагында жайгашкан, мөмөсү май берүүчү дарактар жыш өскөн тоонун аталышы.

^{21:5} Бул аяттын мааниси: Иса Иерусалимге ат минип, аскер катары эмес, согушка колдонулбай турган жаныбар — эшекти минип, ал тургай коделекти минип тынчтык менен келет дегенди билдирет. (Закария пайгамбардын китебинин 9:9-10 аяттарын караңыз.)

^{21:9} Түп нускада бул жерде "Осанна!" деп берилген еврей сөзү сөзмө-сөз "Куткарагөр!" дегенди билдирет, бул сөз кийин урматтоону, мактоону билдирген чакырыкка айланып кеткен.

¹⁸ Эртең менен эрте шаарга кайтып келе жатканда Иса ачка болгонун сизди. ¹⁹ Жол боюнда өскөн бир анжир дарагына көзү түштү. Жакын басып келип жалбырактан башканы таппай:

— Ылайым жемиш байлабай кал! — деди. Анжир ошол замат куурап калды.

²⁰ Муну көргөн шакирттери аң-таң калышып:

— Ой, тообо, кантип анжир бир паста соолуп калды! — дешти.

²¹ Иса:

— Силерге айтып коёюн: эгерде ишенимиңер болуп, шектенбесеңер анжирге кылынган иштен алда канча укмуш иштерди кыласыңар. Мисалы, мына бул тоого: «Омкорул да деңизге кула!» — десеңер, орундалат жана ²² сыйынганда ишеним менен эмне сурасаңар да аласыңар.

Исанын бийлиги тууралуу

²³ Иса ибадатканага келип таалим берип жатканда дин башчылары менен эл аксакалдары басып келишип:

— Сен муну кимдин бийлик менен кылып жатасың? Мындай кылууга бийликти сага ким берди! — дешти. ²⁴ Иса аларга мындай жооп берди:

— Мен да силерден бир нерсени сурайын, жооп берсеңер мен да кимдин бийлиги менен кылып жатканымды айтам. ²⁵ Жакыя чөмүлдүрүү расмисинен өткөрүү бийлигин кимден алды эле: Кудайданбы же адамдарданбы?

Алар өзүнчө акылдаша башташты: «Эгер Кудайдан десек, анда эмнеге ага ишенбедеңер дейт. ²⁶ Адамдардан дейин десек, элден коркобуз, анткени баары Яхьяны пайгамбар деп эсептешет». ²⁷ Анан Исага:

— Билбейбиз, — деп жооп беришти.

Иса да аларга:

— Анда мен да силерге кимдин бийлиги менен кылып жатканымды айтпайм, — деди.

Атасы жана анын эки уулу.

«²⁸ Төмөнкү ибаратты кандай түшүнөсүңөр? — деди Иса, — Бир кишинин эки уулу болот. Ал биринчисине келип:

— Балам, бүгүн сен жүзүмзарга барып иштеп кел, — дейт. ²⁹ Баласы болсо:

— Баргым келбей жатат, — дейт. Бирок кийин оюн өзгөртөт да жөнөп кетет.

³⁰ Экинчисине барып, ага да биринчисине айтканын айтат. Анысы:

— Ляппай, мырзам, — дейт да бирок барбай коёт».

³¹ Экөөнүн кимиси атасынын каалоосун аткарды?

Исага:

— Биринчиси, — деп жооп беришти.

Иса:

— Силерге чындыкты айтайын: салыкчылар менен сойкулар Кудайдын падышачылыгына силердин алдыңардан барат. ³² Жакыя пайгамбар адилеттик жолу менен келди эле силер ага ишенбей койдуңар, ал эми салыкчылар менен сойкулар ишеништи. Муну көргөндөн кийин да оюңарды өзгөртүп, ишенген жоксуңар, — деди.

Ижарачылар тууралуу ибарат

³³ Иса сөзүн улантып мындай деди:

— Дагы бир ибаратты угуп алгыла:

«Бир дыйкан болуптур. Ал жүзүмзар отургузуп, айланасын коргондойт. Сыгылган жүзүм ширесин сактай турган чуңкур казат. Кароол мунара курат. Анан ижарачыларга тапшырып, өзү кетип калат.³⁴ Жүзүм тере турган маал жакындаганда түшүмүнөн алып келгиле деп ижарачыларга кулдарын жиберет.³⁵ Ижарачылар болсо анын кулдарын кармап алып, бирин сабап, бирин өлтүрүп, дагы бирин ташбараңга алышат.³⁶ Дыйкан кайрадан мындан да көбүрөөк кулдарын жөнөтөт. Тигилер болсо буларды да биринчилердей кылышат.³⁷ Кийинчерээк: "Кой, уулумду жиберейин, андан айбыгышар", — деп аларга өз уулун жиберет.³⁸ Ижарачылар болсо уулун көргөндө өз ара: "Бул мураскор, жүргүлө, муну өлтүрсөк, анын мурасы бизге тиет", — деп,³⁹ аны кармап алып, жүзүмзардын сыртына алып чыгып, өлтүрүп ташташат»

⁴⁰ Эми жүзүмзардын ээси келгенде ижарачыларга эмне кылат?

— ⁴¹ Бул начар ижарачыларга катуу жаза колдонуп, шорун курутат. Ал эми жүзүмзарды болсо түшүмүн өз убагында берип тура турган башка ижарачыларга берет, — деп жооп беришти ага.

⁴² Ошондо Иса мындай деди:

— «Куруучулар четке чыгарып таштаган таш эң негизги ташы болуп калды» деген сөздү Ыйык жазмалардан эч качан окуган эмес белеңер? Бул Жараткан Эгебиздин колунан келди, ошондуктан биз көргөн бул иш кереметтүү.⁴³ Ушул себептүү Кудайдын падышачылыгы силерден алынат да анын жемиштерин бере турган башка элге берилет. [⁴⁴ Ким бул таштын үстүнө куласа талкаланат, ал эми бул таш кимдин үстүнө түшсө, анын таш-талканы чыгат.]⁴⁵ Исанын ибаратын уккан дин башчылары менен фарисейлер өздөрү тууралуу айтылганын түшүнүштү да ⁴⁶ Исаны кармап жазалайын дешти. Бирок чогулган элден коркушту. Себеп дегенде эл Исаны пайгамбар деп эсептешер эле.

22

Нике тою тууралуу ибарат

¹ Иса ибарат менен сүйлөгөнүн улантып, мындай деди:

— ² Асман падышачылыгы баласын үйлөп, той берген падыша сыяктуу.³ Ал конокторго үйлөнүү үлпөтүнө чакыруу кагазын таратат. Анан үйлөнүү үлпөтү башталганда тойго келиңиздер деп айттырып, кулдарын жиберет. Бирок тигилердин келгиси келбеди.⁴ Ошондо ал кайрадан башка кулдарын жиберип:

— Баргыла, чакырылгандарга: «Тамак даяр, букалар менен бордолгон малдарым союлуп, баарын даярдап койдум, тойго келиңиздер», — деп айткыла, — деди.⁵ Тигилер болсо анын сөзүн этибарга албай, туш-тушка басып кетишти: бири айдоо талаасына кетсе, экинчилери соодасына, дагы ⁶ башкалары болсо кулдарын кармап алып, кордоп, анан өлтүрүп салышты.⁷ Ошондо падышанын каары кайнап, аскерлерин жиберип, жанагы канкорлорду кырып, шаарын өрттөдү.⁸ Анан кулдарына айтты:

— Үйлөнүү тою го даяр болчу, бирок чакырылгандар татыксыз экен.⁹ Ошондуктан баргыла да жолдордун кесилиштерине чыгып, жолуккандардын баарын тойго чакыргыла.¹⁰ Баягы кулдар жолдорго чыгып, жамандарды да, жакшыларды да, иши кылып жолуккан адамдардын баарын чогултуп келишти. Ошентип, той үйү жамбаштап жаткандарга жык-жыйма толду.¹¹ Аларды көргөнү келген падыша той кийимин кийбеген ^{22:11} бир кишини байкады.¹² Анан ага айтты:

^{22:11} Байыркы жакынкы Азияда падышалык тойго чакырылгандарга падыша ошол тойго кийгенге ылайык атайын чапанын тартуулоо салты бар болчу.

— Дос, той кийимсиз бул жакка кантип кирип кеттиң?

Тигил болсо унчукпады. ¹³ Ошондо падыша кызматкерлерине: «Мунун колу-бутун байлап туруп сыртка, караңгыга ыргытып жибергиле! Ал жакка түшкөндөр тиштерин кычыратып, өкүрүшөт».

¹⁴ Анткени чакырылгандар көп болот, бирок тандалгандар аз.

Салык маселеси

¹⁵ Ушундан кийин фарисейлер кетип калышты да Исанын айтканынан бир кынтык таап, сөзүнөн кармайлы деп акылдашты. ¹⁶ Анан Исага өз шакирттери менен Ирод падышанын таламын талашкандарды мындай деп айтыш үчүн жөнөтүштү:

— Устат, сиздин чынчыл экениңизди биз билебиз. Кудай жолунда кандай жашоо керектигин туура окутасыз. Эч кимдин пикиринен коркпойсуз, анткени адамдардын көзүн карабайсыз. ¹⁷ Эми бизге айтыңызчы, сиз кандай ойлойсуз: Рим императору талап кылган салыкты төлөгөн туурабы же жокпу? ¹⁸ Иса алардын арам оюн билип:

— Эмне үчүн менин сөзүмдөн кармагыңар келип жатат, эки жүздүүлөр? ¹⁹ Мага салыкка төлөнө турган бир сөлкөбайды көрсөткүлөчү! — деди. Алар бир сөлкөбайды алып келишти.

— ²⁰ Андагы сүрөт менен жазуу кимдики? — деди Иса ошондо.

Алар:

— ²¹ Императордуку, — деп жооп беришти.

Иса:

— Анда императордукун императорго, Кудайдыкын Кудайга бергиле, — деди.

²² Тигилер мындай сөздү укканда келмелери оозунан түшүп, Исаны калтырып, кетип калышты.

Өлгөндөрдүн кайра тирилүүсү тууралуу суроо

²³ Ошол күнү эле өлгөндөр кайра тирилбейт деп ишенишкен саддукей тобуна кирген адамдар келишти да Исага:

— ²⁴ Устат, Муса: «Эгер бирөө тукумсуз көзү өтүп кетсе, анын аялын бир тууганы алып, маркумдун тукумун уласын!» — деп жазып кеткен экен. ^{22:24}

²⁵ Бизде жети бир тууган бар эле. Биринчи үйлөнгөнү каза болуп калган. Аркасынан бала калтырбаган соң, аялын инисине таштап кеткен. ²⁶ Бирок экинчиси да, үчүнчүсү да, анан жетинчисине чейин — баары тең ушундай болуп каза болушту. ²⁷ Эң аягында аялдын өзү да өлдү. ²⁸ Эми кыяматта кайра тирилишкенде аял кимисиники болот? Баары ага үйлөнүп чыгышпадыбы, — дешти.

²⁹ Иса аларга мындай жооп берди:

— Ыйык жазмаларды да, Кудайдын кудуретин да жакшы билбей, жаңылышып жатасыңар. ³⁰ Анткени адамдар кайра тирилишкенде асмандагы периштелердей болуп, аял да алышпайт, күйөөгө да чыгышпайт. ³¹⁻³² Ал эми кайра тирилүү туурасында силерге

Кудай: "Мен Ибаримдин Кудайымын, Исхактын Кудайымын жана Жакыптын Кудайымын" дегенин окуган эмес белеңер? Кудай өлүктөрдүн эмес, тирүүлөрдүн Кудайы. ³³ Ошондо Исанын таалимин угуп турган калайык анын сөзүнө таң калышты.

Улуу осуят

^{22:24} Муса пайгамбардын 5-китебинде эгерде бир туугандардын бири өлсө анда анын аялын бир туугандардын бири алсын деп жазып кеткен. Анан бул никеден туулган тун бала ошол өлгөн кишинин тукуму деп эсептелген. Ушуну менен өлгөн адам тукум курут болбостон анын аты Израилде унутулбай кала берген.

³⁴ Исанын саддукейлердин оозун жапканын уккан фарисейлер болсо өз ара чогулуп келишти. ³⁵ Алардын арасынан бир дин мугалими Исанын сөзүнөн кармамакчы болуп мындай деди:

— ³⁶ Устат, диний мыйзамдагы кайсыл осуят баарынан улуу болуп эсептелет?

Иса ага мындай жооп берди:

— ³⁷ «Кудай Эгенди бүткүл аң-сезимиң, жан-дилиң Жана түшүнүгүң менен берилип сүй!» ³⁸ Бул эң улуу жана биринчи осуят. ³⁹ Экинчиси ага окшош: «Жаныңдагы кишини өзүңдү сүйгөндөй сүй!» ⁴⁰ Мусанын мыйзамы да, пайгамбарлардын окутуулары да мына ушул эки осуятка негизделген.

Машаяк тууралуу суроо

⁴¹ Фарисейлер чогулганда Иса мындай суроо берди:

— ⁴² Машаяк тууралуу кандай ойдосуңар? Ал кимдин уулу?

— Дөөттүн, — деп жооп беришти алар.

⁴³ Иса:

— Анда кандайча Дөөт Кудайдын деми менен аны Эгем деп айткан. ⁴⁴ Ал:

«Жараткан Эгем Эгеме деди мындай,

Кастарыңды бут алдыңа жыкканымча,

Олтура тур сыйлуу жер — оң жагымда», — деген.

⁴⁵ Демек, эгер Дөөт Машаякты Эгем деп атаса, анда кандайча кайра анын баласы болуп калат? — деди аларга.

⁴⁶ Эч ким бул суроого жооп бере албады. Ушул күндөн тартып эч ким Исага суроо берүүгө батынбады.

23

Диний кызматкерлердин эки жүздүүлүгү

¹ Иса чогулган эл менен шакирттерине кайрылып мындай деди:

— ² Дин мугалимдери менен фарисейлерде Мусанын мыйзамдарын силерге чечмелеп берүү бийлиги бар. ³ Ошондуктан алардын айтканын аткаргыла да сактагыла, бирок кылганын кылбагыла. Анткени алар өздөрү айткандарын аткарышпайт. ⁴ Оор, адам чыдагыс диний эрежелерди ^{23:4} башкаларга артышып, аларды көтөрүүгө жардам иретинде чыпалагын да тийгизип коюшпайт. ⁵ Бир нерсе кылышса, элге көрүнүш үчүн кылышат. Ыйык жазмалардан алынган сөздөр жазылган селделерин кеңейтишип, ^{23:5} Кудайга берилгендиктерин эл көрсүн деп чапандарынын этегин узартышат. ⁶ Аш-тойлордо төрдө, синагогаларда эл алдында олтурганды жакшы көрүшөт. ⁷ Базарларда элдин: "Рабби, Устат" деп бөйтөндөп саламдашып турганын сүйүшөт. ⁸ А силер болсо бири-биринерге боордошсуңар, ошондуктан рабби деп аталбай эле койгула, анткени баарыңардын Устатыңар бир. ⁹ Эч кимди «Ата» дебегиле, анткени баарыңардын бир Атаңар бар. Ал — асмандагы Атаңар. ¹⁰ Эч кимди «ол башчы» деп да айтпагыла, анткени баарыңардын бир жол башчыңар бар. Ал — Машаяк. ¹¹ Араңарда чоңуңар силерге кызматчы болсун. ¹² Ким өзүн өзү көтөрсө, ал басынтылат, ал эми ким өзүн өзү басынтса, ал көтөрүлөт.

Иса диний кызматкерлердин эки жүздүүлүгүн ашкерелейт.

^{23:4} Сөзмө-сөз: жүктөрдү

^{23:5} Алар Муса пайгамбардын мыйзамынан алынган сөздөр жазылган тумарларды тагынып алышчу. Исанын убагында болсо алар эл алдында динчилдигин көрсөтүү үчүн ошол тумарларды көлөмүн өтө эле чоңойтуп жиберешкен.

¹³ Дин мугалимдери менен фарисейлер, эки жүздүүлөр, силерге кайгы! Анткени Асман падышачылыгынын эшигин жаап, адамдарды киргизбей жатасыңар. өзүңөр да кирбейсиңер, киргенге аракет кылгандарды да киргизбейсиңер. ¹⁴ [Кээ бир кол жазмаларда 14-сүйлөм бар: Дин мугалимдери менен фарисейлер, силерге кайгы! Силер эки жүздүүсүңөр! Жесирлердин ырыскысын жеп, үйлөрүн тонойсуңар да көзгө түшүү үчүн узакка сыйынымыш болосуңар! Ушундай кылганыңар үчүн силердин жазанар оорураак болот.] ¹⁵ Дин мугалимдери менен фарисейлер, эки жүздүүлөр, силерге кайгы! Анткени бир кишини өзүңөрдүн диниңерге киргизиш үчүн деңиздерди сүзүп өтүп, жердин четине чейин барасыңар, анан максатыңарга жеткенде, аны өзүңөрдөн эки эсе тозокко татыктуу кылып чыгарасыңар. ¹⁶ Сокур жол башчылар, силерге кайгы. Анткени силер: "Ким ибадаткана менен ант берсе эч нерсе болбойт, ал эми ким ибадатканадыгы алтын менен ант берсе, айткан сөзүн аткарыш керек" дейсиңер. ¹⁷ Акылсыздар жана сокурлар, ким улуу: алтынбы же алтынды ыйык кылып турган ибадатканабы? " ¹⁸ Ким курмандык чалчу жай менен анттанса, эч нерсе болбойт, ал эми анын үстүнө коюлган тартуу менен анттанса, анда ал айткан сөзүн аткарыш керек" дейсиңер. ¹⁹ Сокурлар, кайсынысы маанилүү: тартуубу же тартууну ыйыктап турган курмандык чалчу жайбы? ²⁰ Курмандык чалчу жай менен анттанган адам курмандык чалчу жайдын өзү менен да, анын үстүндөгүнүн баары менен да анттанат. ²¹ Ибадаткана менен анттанган адам, ибадаткананын өзү менен да, анын ичинде жашаган Кудай менен да анттанат. ²² Асман менен анттанган адам Кудайдын тактысы менен жана анда олтурган Кудай менен да анттанат. ²³ Дин мугалимдери менен фарисейлер, эки жүздүүлөр, силерге кайгы! Жалбыз, адырашман, зиренин түшүмүнүн ондон бирин курмандыкка бересиңер, бирок Мыйзамдын ^{23:23} маанилүү жеринен аттап кетип жатасыңар. ^{23:23b} Ал эми Мыйзамдагы маанилүү нерселер: калыстык, боорукердик жана Кудайга ишенимдүүлүк. Силер ушуларды сактап, тигилерди да калтырбашыңар керек болчу. ²⁴ Сокур жол башчылар, чымынды чыпка менен сүзүп аласыңар, бирок төөнү жутуп коёсуңар! ^{23:24} ²⁵ Дин мугалимдери менен фарисейлер, эки жүздүүлөр, силерге кайгы! Чыны, табагыңардын сыртын жууйсуңар, бирок ичиңер уурулук менен сугалактыктан ашып-ташыйт. ²⁶ Сокур фарисей, чыныңдын сырты таза болуш үчүн биринчи ичин тазалап ал. ²⁷ Дин мугалимдери менен фарисейлер, эки жүздүүлөр, силерге кайгы! Анткени силер акталган күмбөз сыяктуусуңар. Күмбөз сыртынан кооз көрүнгөнү менен, ичи толо өлүктөрдүн сөөк-саагы, ар кандай ыпластыктарга толгон. ²⁸ Ошонун сыңарындай силер да сыртыңардан элге такыбаа көрүнгөнүңөр менен, ичиңер толо эки жүздүүлүк менен күнөө.

Иса диний кызматкерлердин жазасын жарыялайт

²⁹ Дин мугалимдери менен фарисейлер, эки жүздүүлөр, силерге кайгы! Анткени силер пайгамбарларга күмбөз салып, адилдердин эстеликтерин кооздоп, анан: ³⁰ «Эгер биз ата-бабаларыбыздын убагында жашаган болсок, анда пайгамбарлардын канынын төгүлүшүнө кошулмак эмеспис», — дейсиңер. ³¹ Ушунуңар менен өзүңөрдүн пайгамбарларды өлтүргөндөрдүн тукуму экениңерди айгинелеп жатасыңар. ³² Макул, ата-бабаларыңардын күнөө чөйчөгүн толтура бергилечи, эмне болор экен.

³³ Кара чаар жыландар, ажыдаардын тукумдары, тозок отунан кантип качып кутулар

^{23:23} Гоорат мыйзамы

^{23:23b} Тамакка кошо турган жашылчалар. Булардын ондон бир бөлүгүн берүү үчүн өтө так диний кызматкерлер болуш керек болгон. Муса пайгамбардын 5-китебинин 14:23 аягында ондуктун дагы башка түрлөрү айтылган.

^{23:24} Муса пайгамбардын мыйзамы боюнча чымын да, төө да арам эсептелет. Муса пайгамбардын 3-китебинин 11:4, 11:20 аяттарын караңыз.

экенсиңер? ³⁴ Карагыла, мен силерге пайгамбарларды, акылмандарды, дин мугалимдерин ^{23:34} жиберем. Алардын кээсин силер өлтүрөсүңөр жана жыгачка кересиңер, кээсин синагогаларыңарда сабатасыңар жана шаардан шаарга кубалайсыңар. ³⁵ Ылайым адилеттүү Абылдын канынан тартып, ибадаткана менен курмандык чалчу жайдын ортосунда силер өлтүрүп салган Барахтын уулу Закариянын канына чейинки бардык жер бетинде төгүлгөн жазыксыз кандын каргышы силерге тийсин. ³⁶ Силерге чындыкты айтып коёюн: ошонун баары үчүн азыркы муундун адамдары силер айыптуу болосуңар.

Иерусалим элине Исанын эскертүүсү

³⁷ Ай, Иерусалим, Иерусалим! Пайгамбарларды өлтүрүп, жиберген адамдарымды ташбараңга алуучу шаар! Балапандарын бооруна чогултуп, калкалаган тоок сымал канча ирет мен сенин адамдарыңды чогултайын дедим, бирок алар каалашпады. ³⁸ Эми мына, үйүңөр каңгырап, ээн калат. ³⁹ Силерге айтып коёюн: «Жараткан Эгебиздин атынан келе жаткан сага Кудай жар болсун!» демейинче мени экинчи көрбөйсүңөр.

24

Иса ибадаткананын кыйрай турганын алдын ала айтат

¹ Иса ибадатканадан чыгып, кетип бара жатканда шакирттери ага келишип, ибадаткананы көрүп чыгууну сунуш кылышты. ² Иса аларга:

— Карагылачы буларды. Силерге чындыкты айтып коёюн: мунун баарынын ташталканы чыгат.

Кырсыктардын башталышы

³ Иса Май Тоосунда олтурганда, шакирттери элден бөлүнүп, анын алдына келишти: — Бизге айтып берсең, ал качан болот? Сенин келериндин жана акыр замандын алдында кандай жышаан болот?

⁴ Иса аларга мындай жооп берди:

— Сак болгула, бирөө силерди алдап кетпесин. ⁵ Анткени менин атымды жамынып келгендер көп болот. Алар: «Машаяк менмин!» деп көп адамдарды алдап кетишет. ⁶ Туш-тарабыңардан согуштарды жана согуштар тууралуу имиш-имиштерди эшитесиңер. Абайлагыла, коркуп, үрөйүңөр учпасын. Себеп дегенде мунун баары боло турган нерселер, бирок бул акыр заман келди дегенди билдирбейт. ⁷ Анткени элдер бири-бири менен согушуп, мамлекеттер ич ара ыркы кетип, жер-жерлерде ачарчылык, зилзалалар болот. ⁸ Бирок, булардын баары толгоонун башталышындагыдай, азаптардын башталышы гана. ⁹ Силерди кыйноого салып берип, өлтүрүшөт. Менин шакирттерим болгондугуңар үчүн бардык улуттарга жек көрүндү болосуңар. ¹⁰ Ошондо көп адамдар мага болгон ишенимден баш тартышат, бири-бирине чыккынчылык кылышат, бири-бирин жек көрүшөт. ¹¹ Көптөгөн жалган пайгамбарлар пайда болуп, көп адамдарды алдап кетишет. ¹² Анан, күнөөлөрдүн көбөйүшүнөн улам, шакирттеримдин көбүнүн сүйүүсүнүн табы кайтып кетет. ¹³ Бирок ким акырына чейин туруштук берсе, куткарылат. ¹⁴ Кудай падышачылыгынын Жакшы кабары бүткүл жер бетине жарыяланып, бардык элдерге айтылат. Анан акыр заман келет.

Улуу алаамат

^{23:34} Мында бул сөз «Кудайдын мыйзамын окутуучулар» деген мааниде колдонулган жана ушул жерде гана бул сөз иудейлерге карата эмес, машаякчыларга карата айтылган.

¹⁵ Касиеттүү ибадатканада Данияр пайгамбар айткан жийиркеничтүү арамдыктын турганын көргөнүңөрдө (муну окуп жаткан адам өзү түшүнүп алсын), ¹⁶ Иудеядагылар тоолорго качсын, ¹⁷ ким үйдүн төбөсүндө турса, үйдө калган нерсесин алам деп төмөн түшпөсүн, ¹⁸ ким талаада жүрсө кийимин алам деп артына кайтпасын.

¹⁹ Ошол күндөрдө кош бойлуу жана эмчектеги баласы бар аялдардын шору куруйт. ²⁰ Силердин качып кутула турган күнүңөр кыш убагына же дем алыш күнүнө туш келбесе экен деп сыйынгыла. ²¹ Анткени ошол кез келгенде улуу алаамат болот. Мындай алаамат дүйнө жаралгандан бери болуп көргөн эмес жана кайра дагы эч качан болбойт. ²² Эгерде Кудай ошол күндөрдү кыскартпаса эч бир жан аман калмак эмес. Бирок өзү тандап алган адамдары үчүн Кудай ал күндөрдүн санын кыскартат. ²³ Ошондо эгер силерге бирөө: «Машаяк бул жакта!», же «Машаяк тигил жакта!» десе, ишенбегиле. ²⁴ Анткени жалган машаяктар менен жалган пайгамбарлар чыгат. Алар улуу жышаандарды көрсөтүшүп, эгерде мүмкүн болсо, Кудайдын тандап алган адамдарын да алдап кетүү үчүн укмуш нерселерди жасашат. ²⁵ Мына, мен муну силерге алдын ала айтып бердим. ²⁶ Ошондуктан, эгер силерге бирөөлөр: «Тигине, Машаяк чөлдө!» десе, чыкпагыла, «Мына, Машаяк төркү үйдө» десе, ишенбегиле. ²⁷ Анткени Көктөн түшкөн Адамдын келиши чыгыштан батышка чейин жарк эткен чагылгандай болот. ²⁸ Ошондой эле тарп жаткан жерди жорулар айланып учат эмеспи.

Көктөн түшкөн Адамдын келиши

²⁹ Ошол алааматтуу күндөрдөн кийин дароо эле күндүн бети карайып, ай өзүнүн нурун төкпөй калат. Жылдыздар кулашат жана асман күчтөрү кыймылдап калат.

³⁰ Ошондо асманда Көктөн келген Адамдын жышааны пайда болот. Жер бетиндеги элдердин баары өкүрүп ыйлап, улуу кудурет жана салтанат менен асман булуттарында келе жаткан Көктөн түшкөн Адамды көрүшөт. ³¹ Сурнайдын катуу үнү менен ал өзүнүн периштелерин жиберет. Алар төгөрөктүн төрт бурчунан Кудай тандап алган адамдарды чогултушат.

Исанын келишине даяр болгула

³² Мисалга анжирди алгыла: анын бутактары жумшарып, бүчүр байлай баштаганынан жаздын келе жатканын билесиңер. ³³ Ошонун сыңарындай жогоруда айткандарымдын баарын көргөнүңөрдө кыяматтын босогодо турганын билгиле. ³⁴ Силерге чындыкты айтып коеюн: баары аткарылмайынча ушул тукум өтүп кетпейт. ³⁵ Асман-жер өтүп кетет, ал эми менин айткан сөздөрүм түбөлүккө жашай берет.

Исанын келер күнү менен саатын Кудайдан башка эч ким билбейт

³⁶ Кыямат кайым кайсы күнү, саат канчада болорун Атамдан башка эч ким билбейт. Ал убак периштелерге да, ал тургай мага ^{24:36} да белгисиз. ³⁷ Анткени менин келишим Нуктун убагындагыдай болот. ³⁸ Топон суунун алдында да, Нук кемеге кирген күнгө чейин адамдар жеп-ичишип, аял алышып, турмушка чыгышып, күндөлүк турмуш менен алек болушту. ³⁹ Топон суу келип, баарын басып калгыча эч нерсени түшүнүшкөн жок. Менин келишим да ошондой болот. ⁴⁰ Ошондо эки адам талаада болот, бири алынат да экинчиси калтырылат. ⁴¹ Жаргылчак тартып олтурган эки аялдын бири алынат да экинчиси калтырылат. ⁴² Ошондуктан сак болгула, анткени Эгенер кайсы күнү келерин билбейсиңер. ⁴³ Бирок силер билгендей, үй ээси уурунун кайсыл саатта келерин алдын ала

^{24:36} Грекчесинде: Уулга да белгисиз.

билген болсо, үйүнүн түбүн казганга жол бермек эмес. ⁴⁴ Ошондуктан силер да даяр болуп тургула, анткени мен силер ойлобогон саатта келем.

Ишенимдүү жана ишенимсиз кул

⁴⁵ Кожоюну үй-чарбасына кызмат кылган кулдарына тамак-ашын өз убагында берип туруш үчүн аларга башчы кылып шайлаган ишеничтүү жана зирек кулду элестеткиле.

⁴⁶ Тапшырылган кызматын аткарып жатканда кожоюну келип калса, ошол кул бактылуу.

⁴⁷ Силерге чындыкты айтып жатам: аны кожоюну бүт үй-мүлкүнө башчы кылып коёт.

⁴⁸ Эгерде ошол начар кул ичинен: "кожоюну кармалып жатат", — деп, ⁴⁹ башка кулдарды ура баштаса, аракеттерге кошулуп алып, жеп-ичсе, ⁵⁰ кожоюну ал күтпөгөн күндө, билбеген саатта келип калат да, ⁵¹ аны жара чаап, эки жүздүүлөр ала турган жазага тартат. Ал эми эки жүздүүлөр жаза тарткан жайда өкүрүк менен тиштин кычыраганы басылбайт.

25

Он кыз тууралуу ибарат

¹ Асман падышачылыгы орноордо абал төмөнкү аңгемедегидей болот: он кыз чырактарын көтөрүп, күйөө жигитти утурлап чыгышат. ^{25:1} ² Алардын бешөөсү акылсыз, бешөөсү акылдуу болушат. ³ Акылсыздары чырактарын көтөрүп чыгышат, бирок май куюлган идиштерди өздөрү менен кошо алышпайт. ⁴ Акылдуулары болсо чырактары менен кошуп, идиштерине май да куюп алышат. ⁵ Күйөө кечигип жаткандыктан баарынын көзү илинип, уктап кетишет.

⁶ Түн ортосунда: «Күйөө келатат! Тосуп чыккыла!» деген кыйкырык угулат.

⁷ Ошондо баягы кыздардын баары ордуна турушат да чырактарын ондошот.

⁸ Акылсыздары болсо акылдууларга:

— Майыңардан берип тургулачы, чырактарыбыз өчүп баратат! — дешет.

⁹ Бирок акылдуулары:

— Май силерге да, бизге да жетпей калбасын үчүн, май саткандарга барып сатып алгыла, — деп жооп беришет.

¹⁰ Тигилер май сатып алганы кетишкенде күйөө келип, даяр тургандар аны менен бирге тойго киришет да эшик жабылат. ¹¹ Кийинчерээк берки кыздар да келип:

— Таксыр, таксыр, эшикти ачып коюңузчу, — деп суранышат.

¹² Күйөө болсо:

— Чынын айтсам, мен силерди тааныбайм, — деп жооп берет.

¹³ Ошондуктан сергек болгула, анткени менин келер күнүмдү да, саатымды да силер билбейсиңер.

Үч кул тууралуу ибарат

¹⁴ Бир киши алыска кетип баратып, кулдарын чакырып, үй-мүлкүн аларга табыштайт.

¹⁵ Бир кулуна беш кап алтын, ^{25:15} экинчисине эки кап, дагы бирине бир кап, ар бирине алардын алы жетишинче берет да жолго чыгат. ¹⁶ Беш кап алганы ошол замат аны ишке жумшап, беш кап алтын киреше табат. ¹⁷ Эки кап алганы да ошентип, дагы эки кап кошуп алат. ¹⁸ Бир кап алганы болсо барат да, жерди казып туруп, кожоюнунун акчасын көмүп салат. ¹⁹ Көп убакыт өткөн соң баягы кулдардын кожоюну келет да алар менен эсептеше

^{25:1} Салт боюнча жигит биринчи кыздын ата-энесинин үйүнө барып, куда түшөт. Ушундан соң колуктусу бир нече адамдар менен бирге жигиттин үйүнө барышат. Анан той башталат.

^{25:15} Грекчеде талант деп берилген. 1 талант 35 килограммга жакын.

баштайт. ²⁰ Беш кап акча алганы дагы беш кап алтын алып келип:

— Мырзам, сиз мага беш кап алтын бердиңиз эле, мына, дагы беш кап киреше таптым, — дейт.

²¹ Кожоюну:

— Азаматсың, ак ниет, ишенимдүү кулум. Азга ишеничтүү болдуң, мен сени көпкө ээлик кылдырам. Кел эми, кожоюнундун кубанычына ортоктош бол, — дейт.

²² Эки кап алтын алганы келип:

— Мырзам, сиз мага эки кап алтын бердиңиз эле, мына, дагы эки кап киреше таптым, — дейт.

²³ Кожоюну:

— Азаматсың, ак ниет, ишенимдүү кулум. Азга ишеничтүү болдуң, мен сени көпкө ээлик кылдырам. Кел эми, кожоюнундун кубанычына ортоктош бол, — дейт.

²⁴ Ал эми бир кап алтын алганы болсо келип:

— Мырзам, мен сиздин экпеген жерден оруп, чачпаган жерден терип алган катаал адам экениңизди билем. ²⁵ Ошондуктан сизден коркуп, тышка алып чыгып, алтыныңызды катып койгон элем. Мына алтыныңыз, алыңыз, — дейт.

²⁶ Ошондо кожоюну

— Эй, жаман, жалкоо кул! Менин экпеген жерден оруп, чачпаган жерден терип аларымды билчү белең? ²⁷ Анда алтынымды акча иштеткендерге эмне үчүн берип койбодуң? Келгенимде кирешеси менен албайт белем. ²⁸ Кана, буга берген бир кап алтынды алгыла да он кап алтыны барга бергиле. ²⁹ Анткени кимде бар болсо, ага дагы берилет да баары мол болот, ал эми кимде жок болсо, колундагысы да тартылып алынат.

³⁰ Ал эми мына бул жарабаган кулду сырттагы караңгы туңгуюкка ыргытып жибергиле. Ал жактагылар оор азаптан өкүрүп, тиштерин кычыратышат.

Акыр заманда болуучу сот

³¹ Көктөн түшкөн Адам бардык периштелердин коштоосунда улуу шаң-салтанат менен жерге келгенде, ал өзүнүн падышалык тактысына олтурат. ³² Анын алдына бардык улуттардан адамдарды чогултушат. Ошондо койлордон эчкилерди бөлгөн чабан сыяктуу, ал элдерди бири-биринен бөлөт. ³³ Койлорду оң жагына, эчкилерди болсо сол жагына жайгаштырат. ³⁴ Анан Падыша оң жагындагыларга айтат:

— Менин Атамдын батасын алгандар, келгиле, дүйнө жаратыла электе эле силер үчүн даярдалган падышачылыкты мураска алгыла. ³⁵ Анткени мен ачка болгондо, силер тамак бергенсиңер, суусаганда, суусунумду кандыргансыңар, сапарда жүргөнүмдө үйүңөргө кабыл алгансыңар, ³⁶ жылаңач калганымда кийиндиргенсиңер, ооруп жатканымда, алымды сураганы келгенсиңер, түрмөдө олтурганымда көргөнү келгенсиңер.

³⁷ Ошондо адил адамдар:

— Устат, качан биз сиздин ачка жүргөнүңүздү көрүп, тойгуздук эле?

Суусаганыңызды көрүп, суусунуңузду кандырдык эле? ³⁸ Качан сапарда жүргөнүңүздө үйүбүзгө кабыл алдык эле да жылаңач калганыңызда кийиндирдик эле? ³⁹ Качан ооруганыңызды же түрмөдө олтурганыңызды көрдүк эле да сизге бардык эле? — деп сурашат. ⁴⁰ Ошондо Падыша мындай жооп берет:

— Силерге бир чындыкты айтып коёюн: менин эң карапайым боордошторумдун бирине кылган жакшылыгыңар, мага кылганыңар.

⁴¹ Ошондо сол жагындагыларга айтат:

— Менин жанымдан кеткиле, шайтан менен анын жин-перилерине даярдалган түбөлүк отко түшкүлө, каргыш ургандар! ⁴² Анткени ачка калганымда, силер тамак

бербединер, суусаганымда суусунумду кандырбадыңар, ⁴³ сапарда жүргөнүмдө үйүңөргө кабыл албадыңар, жылаңач калганымда кийим бербединер, ооруп жатканымда, түрмөдө отурганымда көргөнү келбединер.

⁴⁴ Ошондо булар да:

— Устат, качан биз сенин ачка калганыңызды, суусаганыңызды, сапарда жүргөнүңүздү, жылаңач калганыңызды, ооруп жатканыңызды, түрмөдө олтурганыңызды көрдүк эле да сизге кызмат кылбай койдук эле? — дешет.

⁴⁵ Ошондо аларга да жооп берет:

— Силерге чындыкты айтып коёюн: мына бул эң карапайым адамдардын бирине кылбаганыңар — мага кылбаганыңар.

⁴⁶ Ошондо булар түбөлүк азапка, ал эми адилеттүүлөр болсо түбөлүк өмүргө кетишет.

26

Исага каршы жашырын бүтүм

¹ Иса сөзүн бүткөндө шакирттерине карап:

— ² Эки күндөн кийин Куткарылуу майрамы болот, ошондо айкаш жыгачка кадаш үчүн Көктөн келген Адам кармап берилет, — деди. ³ Ошол кезде баш дин кызматкерлери жана иудей аксакалдары Каяфа деген баш диний кызматкердин короосуна чогулушту да, ⁴ Исаны куулук менен кармап, өлтүрөлү деп чечишти. ⁵ Бирок эл ичинде дүрбөлөң болбосун үчүн, майрам болуп жатканда коё туралы дешти.

Иса Бетания айылында

⁶ Иса Бетаниядагы Ысман пес ^{26:6} атка конгон кишинин үйүндө жамбаштап жатканда, ⁷ кымбат баалуу атыр май куюлган идиш көтөргөн бир аял келип, башына идишиндеги майды куюп жиберди. ⁸ Муну көргөн шакирттеринин кыжыры кайнап:

— Мындай ысырапчылыктын не кереги бар? ⁹ Андан көрө кымбат баага сатып туруп, акчасын жакырларга берсе болот эле го, — дешти.

¹⁰ Иса алардын бул оюн билип:

— Эмнеге бул аялды кыйнап жатасыңар? Ал мага жакшы иш кылды. ¹¹ Жакырлар дайыма эле жаныңарда болот, ал эми мен жакында араңардан кетем. ¹² Бул аял мага май куюп, денемди жерге берүүгө даярдады. ¹³ Силерге чындыкты айтып жатам: ушул Жакшы кабар дүйнөнүн кай жеринде жарыяланса, бул аялды эскерүү иретинде анын кылган иши тууралуу да айтылат.

Жүйүттүн чыккынчылыгы

¹⁴ Ошондо Жүйүт Искарриот аталган «Он экинин» ^{26:14} бири дин башчыларына барып:

— ¹⁵ Мен аны кармап берсем, эмне бересиңер? — деди. Дин башчылар отуз күмүш сөлкөбай сунуш кылышты. ¹⁶ Ошол убактан баштап, Жүйүт Исаны кармап берүүнүн оңтойлуу учурун издей баштады.

Куткарылуу майрамынын тамагы

¹⁷ Калама майрамынын биринчи күнү Исага шакирттери келип:

^{26:6} Ысман мурда пес ооруу менен ооругандыктан, «Ысман пес» атка конуп, кийин айыкканда деле ошол аты кала берген

^{26:14} Он эки: эл арасындагы Исанын он эки шакиртинин аталышы

— Куткарылуу майрамынын тамагын кай жерде жегин келет, каерге даярдайлы? — дешти. ¹⁸ Иса аларга мындай деди:

— Шаарга барып, баланча деген кишини таап, ага: «Устатыбыз: 'менин убакыт-саатым жакындап калды, шакирттерим менен чогуу сеникинде Куткарылуу майрамын өткөрүп алалы' деди» — деп айткыла.

¹⁹ Шакирттери Исанын буйруганындай кылышты да Куткарылуу майрамынын тамагын даярдашты. ²⁰ Кеч киргенде Иса шакирттери менен бирге дасторкондун жанында жамбаштап жатты. ²¹ Тамактанып жатканда мындай деди:

— Силерге чындыкты айтып жатам: араңардан бирөө мени сатып кетет.

²² Шакирттери абдан капа болуп, биринин артынан бири:

— Эгем, мени айтып жаткан жоксуңбу? — дей башташты.

²³ Иса:

— Тамакка менин менен бирге колун салган киши мени сатып кетет.

²⁴ Көктөн түшкөн Адам Ыйык жазууда ал тууралуу алдын ала айтылган боюнча бара жатат, бирок аны сатып кеткен кишиге кайгы. Төрөлбөй эле койсо ага жакшы болмок.

²⁵ Исага чыккынчылык кылуучу Жүйүт да:

— Устат, мени айтып жаткан жоксуңбу? — деп сурады.

Иса:

— Сен муну өзүң айттың, — деди.

Эгебиздин кечки тамагы

²⁶ Шакирттери тамак жеп жатканда Иса нанды алып, Кудайга шүкүрчүлүк келтирип, сындырды да, шакирттерине таратып берип жатып:

— Алгыла, жегиле, бул силер үчүн сындырылып жаткан менин денем, — деди.

²⁷ Анан чыныны алып, Кудайга шүкүрчүлүк келтирип туруп:

— Баарыңар мындан ичкиле, ²⁸ анткени бул көп адамдардын күнөөлөрүнүн кечирилиши үчүн төгүлүүчү жана Кудайдын келишимин бекитүүчү менин каным.

²⁹ Силерге айтып коёюн: мындан ары, Атамдын Падышачылыгында силер менен бирге жаңы шарап иче турган күнгө чейин эч кандай шараптан ичпейм, — деди.

³⁰ Анан алар Кудайды мактоо ырын ырдашты да Май Тоого жөнөштү.

Иса Петирдин баш тарта турганын алдын ала айтат

³¹ Ошондо аларга Иса мындай деди:

— Баарыңар ушул түнү мени таштап кетесиңер. Анткени Ыйык жазмаларда: «Мен алардын чабанын өлтүрөм, анан короодогу койлору чачырайт!» деп жазылган. ³² Кайра тирилтилгенден кийин Галилеяда силерден мурда болом. ³³ Ошондо Петир:

— Сени баары таштап кетсе да, мен эч качан таштабайм! — деди.

³⁴ Иса:

— Сага чындыкты айтып коёюн: ушул түнү корооз кыйкыргычакты сен менден үч ирет баш тартып кетесиң, — деди.

³⁵ Петир:

— Сени менен бирге өлүшүм керек болсо да сенден баш тартпайм, — деди.

Башка шакирттеринин баары тең ушундай дешти.

Иса Гефсимания багында

³⁶ Ушундан соң Иса шакирттери менен бирге Гефсимания деген жерге келди. Шакирттерине: «Мен тигиндей барып сыйынып келгенимче ушул жерде отуруп тургула»,

— деди.³⁷ Анан Петир менен Зебедейдин эки уулун өзү менен кошо алып кетти да, өзү терең кайгыга батып, кыйнала баштады.

³⁸ Ошондо Иса аларга:

— Жаным өлөөрчө кайгырып турат, силер ушул жерде калып, мени менен бирге сергек болуп тургулачы, — деди.

³⁹ Өзү бир аз ары барып, жүзтөмөндөп жыгылды да: «Атакем ай, эгер мүмкүн болсо ушул азап кесеси менин жанымдан өтүп кетсинчи. Бирок менин каалаганымдай эмес, сенин каалаганындай болсун», — деп сыйынды.

⁴⁰ Анан шакирттерине келип, алардын уктап калганын көрдү. Петирге кайрылып:

— Бир саат мени менен бирге уктабай тура алган жоксуңарбы!?⁴¹ Шайтандын азгырыгына кирип кетпөө үчүн уктабагыла, сыйынгыла! Анткени рухуңарда сергек болгонуңар менен, адамдык табиятыңар алсыз! — деди.

⁴² Анан кайрадан обочолонуп, Кудайга сыйынды: «Атакебай, эгер бул азап кесесин ичмейинче ал менден өтүп кете албаса, анда сенин каалаганындай болсун».

⁴³ Шакирттерине кайтып келсе, алар кайра эле уктап жатыптыр. Себеби аларды уйку басып, кирпичтери жабышып калган эле.⁴⁴ Иса кайрадан алардан кетип, баягы эле сөздөрүн кайталап, үчүнчү ирет Кудайга сыйынды.

⁴⁵ Сыйынып бүткөндө шакирттерине дагы келип:

— Эх, силер уктап, эс алып жатасыңар. Баякта болсо Көктөн түшкөн Адамдын күнөөкөрлөрдүн колуна салып бериле турган сааты жакындап калды.⁴⁶ Тургула эми, кеттик. Мына, мага чыккынчылык кыла турган киши келе жатат, — деди.

Исанын кармалышы

⁴⁷ Иса сүйлөп бүтө электе он эки шакирттин бири — Жүйүт көрүндү. Жанында дин башчылар менен иудей аксакалдары жиберген, кылыч, токмок менен куралданган жоон топ эл бар эле.⁴⁸ Чыккынчы аларга: «Кимдин бетинен өөп учурашсам, ал — ошонун өзү. Ошону кармагыла», — деп белги берди.⁴⁹ Анан дароо Исага басып келип:

— Саламатсыңбы, Устат, — деп, бетинен өптү.

⁵⁰ Иса болсо ага:

— Досум, мында эмне кылып жүрөсүң? — деди.

Ошондо тигилер Исага кол салып, аны кармашты.⁵¹ Исанын жанында тургандардын бири кылычын кынынан сууруп алып, дин башчынын кулунун кулагын шылый чапты.

⁵² Ошондо Иса шылый чапканга: "Кылычыңы кынына сал. Анткени кылыч алгандар кылычтан кырылышат.⁵³ Же мен азыр Атамдан сурансам, ал мага миңдеген^{26:53} периштелерди жибербейт деп ойлойсуңбу?"⁵⁴ Бирок кантип анда Ыйык жазмада ушундай болуш керек деген сөз аткарылат?» — деди.

⁵⁵ Анан дароо чогулгандарга карап:

— Каракчыга каршы аттангандай, мени кармаш үчүн кылыч, токмок менен куралданып чыктыңарбы? Күн сайын ибадатканада таалим берип отурганымда мени кармаган жок элеңер.⁵⁶ А бирок эмне болсо да, мунун баары пайгамбарлар жазмаларынын аткарылышы үчүн болду, — деди.

Ошондо шакирттеринин баары Исаны таштап, качып кетишти.

Иса синедриондун алдында

⁵⁷ Исаны кармагандар дин мугалимдери менен иудей аксакалдарын чогулуп, күтүп

^{26:53} Грекче он эки легион деп берилген. 1 легион = 6000 жакын аскер.

турушкан Каяфа дин башчысынын үйүнө алып келишти.⁵⁸ Петир болсо алардын артынан дин башчынын короосуна чейин алыстан ээрчип барды. Анан короого кирип, аягы эмне менен бүтөр экен деп, көрүү үчүн кызматчылардын арасына отурду.

⁵⁹ Дин башчылары менен синедрион Исаны өлтүрүү үчүн ага каршы жалган күбөлүк издешти жана ⁶⁰ көптөгөн жалган күбөлөр келишсе да андай күбөлүк таба алышпады. Бирок кийинчерээк келген экөө:

⁶¹ — Бул киши: «Кудайдын ыйык ибадатканасын бузуп, үч күндөн кийин кайра тургузуп коё алам» деген, — дешти.

⁶² Ошондо дин башчы ордуна тура калып:

— Булардын сага каршы күбөлүк бергенине жообуң жокпу? — деди Исага.

⁶³ Иса болсо унчуккан жок. Дин башчы:

— Тирүү Кудайдын алдында антыңды алайын, айтчы деги бизге, Кудайдын Уулу Машаяк, сенсиңби? — деди.

⁶⁴ Иса ага:

— Өзүңүз айттыңыз. Бирок мен сиздерге бир нерсени айтып коёюн: мындан ары Көктөн түшкөн Адам Кудуреттин оң жагында олтурганын жана асмандагы булуттардын үстүндө келе жатканын көрөсүздөр, — деп жооп берди.

⁶⁵ Ошондо дин башчы кийимин жыртып ^{26:65} :

— Бул Кудайга акарат келтирди! Бизге дагы кандай күбөнүн кереги бар? Көрдүнөрбү, ал азыр Кудайга акарат келтирди! ⁶⁶ Эмне кылыш керек деп ойлойсунар? — деди.

Тигилер:

— Өлүм жазасына тартылышы керек! — дешти.

⁶⁷ Анан Исанын бетине жаба түкүрүп, бетине муштап, жаакка чапкылашты. ⁶⁸ Дагы бирөөлөрү аны уруп:

— Кана, Машаяк, бизге пайгамбарчылык кылып койчу, сени ким урду? — дешти.

Петирдин Исадан баш тартышы

⁶⁹ Петир болсо сыртта, короодо олтурган. Аңгыча ага бир малай кыз басып келип: — Сен! Сен да галилеялык Иса менен бирге болгонсуң! — деди.

⁷⁰ Петир болсо:

— Эмне деп жатканыңды түшүнбөйм, — деп бардыгынын алдында танып кетти.

⁷¹ Дарбазага тарапка баратканда ал жактан дагы башка малай кыз көрүп калып:

— Мына, бул киши да назареттик Иса менен бирге жүргөн, — деди.

⁷² Петир карганып:

— Мен ал кишини тааныбайм, — деп дагы танып кетти.

⁷³ Бир аздан кийин ошол жерде турган адамдар Петирге келип:

— Сен чындап эле тигилердин бири экенсиң, ошолордон экениңди тилиң да айтып турат, — деди.

⁷⁴ Ошондо Петир:

— Кудай урсун, мен ал кишини тааныбайм, — деп карганып-шиленип кирди. Ошол кезде корооз кыйкырды. ⁷⁵ Ошондо Петирдин эсине Исанын: «Ушул түнү корооз кыйкыргычакты, сен менден үч ирет баш тартып кетесиң!» деген сөзү түштү да, сыртка чыгып, өңгүрөп ыйлады.

^{26:65} Еврей салты боюнча, кыргызча айтканда бир нерсе үчүн "күйүп кеткенде" кийимин тытып жиберешет

Исанын Пилаттын алдына алынып келиниши

¹ Таң атканда дин башчы менен иудей аксакалдары Исаны өлүм жазасына тартылсын деген чечим чыгаруу үчүн чогулушту. ² Исаны байлап, алып кетишти да римдик прокуратор ^{27:2} Пилаттын колуна тапшырышты.

Жүйүттүн өлүмү

³ Ошондо Исага чыккынчылык кылган Жүйүт, Исанын өлүм жазасына кесилгенин көрүп, оюн өзгөрттү да, дин башчылар берген 30 күмүш теңгени кайра кайтарып берди.

— ⁴ Бейкүнөө кишиге чыккынчылык кылып, күнөө кетириптирмин, — деди ал дин башчылар менен иудей аксакалдарына. Бирок алар:

— А биздин кандай тиешебиз бар? Өзүң бил, — деп жооп беришти.

⁵ Жүйүт теңгелерди ибадатканага ыргытып жиберип, сыртка чыгып, асылып өлдү.

⁶ Дин башчылар теңгелерди терип алып:

— Бул теңгелерди курмандыкка бергенге болбойт, анткени бул адам канынын куну, — дешти да, ⁷ өз ара акылдашып туруп, чет элдиктердин сөөгүн коюу үчүн «Карапачынын талаасы» аталган жерди сатып алышты. ⁸ Ошондон улам ал талаа ушул күнгө чейин «Кан талаа» деп аталган. ⁹ Иеремия пайгамбардын: «Алар Израилдин урпактары отуз күмүш теңгеге баалаган Кишинин баасын алышты да ¹⁰ Эгем мага буйрук кылгандай, "Карапачынын талаасын" сатып алышты», — деген сөзү аткарылды.

Иса Пилаттын алдында

¹¹ Исаны болсо римдик прокуратордун алдына алып келишти. Прокуратор:

— Иудейлердин падышасы сенсиңби? — деп сурады.

Иса:

— Өзүң айттың, — деди.

¹² Дин башчылар менен иудей аксакалдарынын таккан айыптарына эч нерсе деп жооп кайтарбады. ¹³ Ошондо Пилат ага:

— Канча киши сага каршы күбөлүк айтып жатат, сен эмне укпай жатасыңбы? — деди. ¹⁴ Иса прокуратордун бир да сөзүнө жооп бербей, аны абдан таң калтырды.

Өлүм жазасы

¹⁵ Прокуратордун Куткарылуу майрамына карата чогулган элге алар каалаган бир кылмышкерди түрмөдөн чыгарып берүү адаты бар эле. ¹⁶ Ошол кезде алардын Барабас деген абдан белгилүү бир адамы түрмөдө болчу. ¹⁷ Ошондуктан алар чогулушканда Пилат:

— Силерге кимди бошотуп беришимди каалайсыңар: Бараббаныбы же Машаяк аталган Исаныбы? — деди.

¹⁸ Анткени Пилат алардын Исаны көрө албастыктан кармап бергенин билчү.

¹⁹ Пилат сот орундугуна олтурганда, анын аялы бир кишини жиберип: «Жанагы кишиге тийбе, анткени таңга жуук көргөн түшүмдө ал үчүн көп азап чектим», — деп айттырды. ²⁰ Бирок баш диний кызматкерлер менен иудей аксакалдары Бараббаны чыгарып, Исаны өлтүрүүнү сурангыла деп чогулгандарды көндүрүп коюшкан эле.

²¹ Прокуратор аларга:

^{27:2} Прокуратор: римдик башкаруучу

— Силерге экөөнүн кимисин бошотуп беришимди каалайсыңар? — деди.

Алар:

— Бараббаны, — деп жооп беришти.

²² Пилат:

— Анда Машаяк аталган Исаны эмне кылайын? — деди.

Тигилер болсо баары бир ооздон:

— Айкаш жыгачка кадалсын! — дешти.

²³ Пилат:

— Эмне үчүн? Ал кандай жамандык кылды? — дегенде, тигилер:

— Айкаш жыгачка кадалсын! — деп жаны чыкканча бакырышты.

²⁴ Пилат сөзүнөн эч кандай пайда чыкпасын жана ызы-чуунун күчөп баратканын көрүп, сууну алды да, чогулгандардын алдында колун жууп:

— Мен бул кишинин канына айыпкер эмесмин, өзүңөр жооп бересиңер, — деди.

²⁵ Элдин баары:

— Мунун каны биздин жана биздин балдарыбыздын мойнунда, — деди.

²⁶ Ошондо Пилат Бараббаны бошотуп, Исаны камчы менен сабатып туруп, жаза жыгачка кадоону буйруду.

Тикенек таажы

²⁷ Прокуратордун жоокерлери Исаны преторияга ^{27:27} алып барышып, анын алдына бүтүндөй полкту чогултушту. ²⁸ Исаны чечинтишип, үстүнө кызыл чапан жабышты, ²⁹ тикенектен таажы өрүп, башына кийгизишти жана оң колуна таяк карматышты. Анан алдына чөгөлөй калышып: «Иудейлердин падышасына даңк!» — деп келекелешти.

³⁰ Бетине жаба түкүрүшүп, таякты алып, башка ургулай башташты.

³¹ Шылдыңдап бүтүшкөндө, үстүндөгү кызыл чапанды сыйрып алып, өзүнүн кийимин кийгизишти да, айкаш жыгачка кадоо үчүн алып кетишти.

Исанын айкаш жыгачка кадалышы

³² Жолдо киреналык Ысманды жолуктурушуп, аны Исанын айкаш жыгачын көтөрүп барууга мажбурлашты. ³³ Голгота деп аталган жерге келишкенде (Голготанын мааниси: «баш сөөк»), ³⁴ алар Исага өт аралаштырылган шарапты ^{27:34} беришти. Иса ооз тийип көрүп, ичкиси келбеди.

³⁵ Айкаш жыгачка кадагандар чүчү кулак кармашып, кийимдерин бөлүшүп, ³⁶ ошол жерде Исаны кайтарып олтурушту. ³⁷ Алар Исанын башынын жогору жагына анын айыбы жазылган тактайды бекитишти. Тактайда: "БУЛ — ИСА, ИУДЕЙЛЕРДИН ПАДЫШАСЫ" деген жазуу бар эле.

³⁸ Аны менен бирге эки каракчыны да жыгачтарга кадашты: бирөөсүн оң жагына, бирөөсүн сол жагына.

³⁹ Көчөдөн өтүп бараткандар Исаны тилдеп, баштарын ийкегилешип:

— ⁴⁰ Эй, ибадаткананы бузуп, үч күндө кайра куруучу, Кудайдын Уулу болсоң өзүңдү куткарбайсыңбы, айкаш жыгачтан түшүп кетпейсиңби! — деп жатышты.

⁴¹ Дин башчылар да аларга кошулуп, дин мугалимдери жана иудей аксакалдары менен бирге:

— ⁴² Башкаларды куткарган, өзүн куткара албай турат. Израилдин падышасы имиш,

^{27:27} Аскер гарнизону

^{27:34} Стгүн наркотикалык эффекти бар, ошондуктан оорууну жеңилдетет.

айкаш жыгачтан түшүп келсинчи, кана, биз ишенели. ⁴³ Кудайга таянчу эле, кана, ага жакса бошотсунчу, анткени «мен Кудайдын Уулумун» дечү эмес беле, — дешти.

⁴⁴ Иса менен бирге айкаш жыгачка кадалган каракчылар да аны ашата сөгүп жатышты.

Иса Машаяктын өлүмү

⁴⁵ Чак түштөн баштап, үч саат бою бүт жер жүзүн караңгылык басты. ⁴⁶ Саат үчтөрдө Иса: "Или, Или! Лема сабахтани?" — деп катуу үн менен боздоп жиберди.

Бул сөздүн мааниси: «Кудайым ай, Кудайым! Неге сен мени калтырдың?» ⁴⁷ Ошол жерде тургандардын кээ бири муну угуп калып: «Бул Илиясты чакырып жатат», — дешти.

⁴⁸ Ошол замат алардын бири жүгүрүп барып, соргучту кычкыл ичимдикке малып көтөрүп келди да Исанын оозуна такады. ⁴⁹ Ал эми башкалары: «Тим койчу, көрөлү, куткарам деген Илиясы келер бекен», — дешти.

⁵⁰ Иса болсо дагы катуу кыйкырып, жан таслим болду.

⁵¹ Ошол замат ибадатканадагы көшөгө башынан аягына чейин экиге айрылды. Кудай жерди силкитип, таштарды быркыратты. ⁵² Мүрзөлөр ачылып, көптөгөн ыйыктардын денесине жан кирди. ⁵³ Иса тирилгенден кийин мүрзөлөрүнөн чыга келишип, ыйык шаар Иерусалимге киришти да көп адамдардын көзүнө көрүнүштү.

⁵⁴ Жердин силкингенин жана андан башка болуп жаткан окуяларды көрүп, үрөйлөрү учкан жүз башы жана анын менен бирге Исаны кайтарып тургандар:

— Бул акыйкатта Кудайдын баласы болгон экен, — дешти.

⁵⁵ Ошол жерде алыстан карап турган көптөгөн аялдар да бар эле. Алар Исага кызмат кылып, Галилеядан бери ээрчип жүргөндөр болчу. ⁵⁶ Алардын арасында магдалалык Мария, Жакып менен Жусуптун энеси — Мария жана Зебедейдин балдарынын энеси бар эле.

Исанын көргө коюлушу

⁵⁷ Кеч киргенде Ариматея шаарында жашаган Жусуп аттуу бир бай адам келди. Ал да Исанын шакирти болчу. ⁵⁸ Ал Пилатка келип, Исанын сөөгүн сурады. Пилат сөөктү берүүгө буйрук берди. ⁵⁹ Жусуп сөөктү алып, таза кездемеге ороп, ⁶⁰ өзү үчүн казган жаңы көргө жаткырып койду да, оозун чоң таш менен бекитип туруп, кетип калды.

⁶¹ Магдалалык Мария менен дагы башка Мария болсо ошол жерде, көрдүн маңдайында отурушкан.

Көрдү күзөтүү

⁶² Куткарылуу майрамына даярдык көрүлө турган күндөн кийинки күнү дин башчылар менен фарисейлер Пилаттын алдына чогулушуп, ⁶³ ага:

— Мырза, жанагы алдамчы көзү тирүүсүндө: «Үч күндөн кийин тирилтилем» дегенин эстедик. ⁶⁴ Шакирттери келип, сөөгүн уурдап алып, элге: «Ал тирилтилди», деп айтышы мүмкүн. Ошондуктан үчүнчү күнгө чейин көр жакшылап бекитилсин деп буйрук бериңиз. Эгер алар ушундай кылышса, анда алардын бул алдамчылыгы биринчисинен да жаман болот, — дешти.

⁶⁵ Пилат:

— Сакчылар мына, алгыла да билгениңердей кайтара бергиле, — деп жооп берди.

⁶⁶ Ошондо алар барып, көрдүн оозун таш менен жаап, мөөр басып, сакчыга кайтаргып коюшту.

Исанын тирилиши

¹ Ишемби күндөн кийинки жуманын биринчи күнү, таң азда мағдалалык Мария менен дагы башка Мария көрдү көргөнү келишти. ² Аңгыча абдан катуу жер титирөө болду. Анткени асмандан Жараткан Эгенин периштеси түшүп, көрдүн оозундагы ташты оодарып таштап, үстүнө отуруп алды. ³ Анын жүзү чагылгандай жаркырап, кийими кардай аппак эле. ⁴ Сакчылар андан коркконунан калчылдап, өлүк кишилердей катып калышты. ⁵ Периште болсо аялдарга сүйлөдү:

— Силер коркпогула, анткени айкаш жыгачка кадалган Исаны издеп жүргөнүңөрдү билем. ⁶ Ал мында жок, өзү айткандай тирилип кетти, келип, жаткан жайын карагыла.

⁷ Анан тез барып, шакирттерине: «Иса өлүмдөн кайра тирилип кетиптир, силерден мурда Галилеяга барат, аны ошол жактан жолуктурасыңар» дегиле. Силерге айтарым ушул.

⁸ Бир чети коркунучка, бир чети чексиз кубанычка толгон аялдар көрдөн шарт бурулуп, Исанын шакирттерине кабарлаганы чуркап жөнөштү.

⁹ Аңгыча алдыларынан Иса жолугуп:

— Саламатсыңарбы, — деди.

Аялдар жакындап келип, бутунан кучактап, анын алдына жүзтөмөндөп жыгылышты.

¹⁰ Иса аларга:

— Коркпогула, боордошторуна барып айткыла, алар Галилеяга барышсын, мени ошол жактан көрүшөт, — деди.

Диний кызматкерлердин сакчыларга пара берип, аларды сатып алышы

¹¹ Аялдар жолдо баратышканда сакчылардын кээ бири шаарга барып, диний башчыларга болгон окуяны төкпөй-чачпай айтып беришти. ¹² Дин башчылар иудей аксакалдары менен чогулуш өткөрүп, чечим кабыл алышты. Анан жоокерлерге көп акча берип:

¹³ — «Түндө, биз уктап калганыбызда, шакирттери келип, аны уурдап кетишти» дегиле. ¹⁴ Эгер муну прокуратор угуп калса, биз аны көңүлүн тынчтандырабыз, силер болсо кам санабагыла, баарын өзүбүз бүтүрөбүз, — дешти.

¹⁵ Сакчылар болсо акчаны алып, тигилер айткандай кылышты. Ал эми бул жалган сөз иудейлердин арасында ушул күнгө чейин кеңири тарап жүрөт.

Исанын шакирттерге көрүнүшү

¹⁶ Он бир шакирт болсо Иса баргыла деп буюрган Галилеядагы тоого келишти. ¹⁷ Ал жерден Исаны көрүшүп, анын алдына жүзтөмөндөп жыгылышты, башкалар болсо ишене албай турушту. ¹⁸ Иса шакирттерине жакын келип, мындай деди:

— Көктөгү да, жердеги да бийликтин баары менин колума берилди. ¹⁹⁻²⁰ Ошондуктан барып, бардык элдерди Ата, Уул жана Ыйык Рухтун атынан сууга чөмүлдүрүп, менин силерге буйругандарымдын баарын сактоого үйрөтүп, мага шакирт кылгыла. Мына, мен акыр заманга чейин, бардык күндөрдө, силер менен бирге болом.